

**Відкритий міжнародний університет розвитку людини
«Україна»**

Івано-Франківська філія



**ЗБІРНИК ТЕЗ ДОПОВІДЕЙ УЧАСНИКІВ
МІЖВУЗІВСЬКОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ**

**«СУЧАСНА НАУКА: СТАН, ПРОБЛЕМИ ТА
ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ»**

(23 травня 2024 р.)

Івано-Франківськ

Рекомендовано до друку вченою радою Івано-Франківської філії Університету «Україна» (Протокол № від травня 2024 р.)

Сучасна наука: стан, проблеми та перспективи розвитку: збірник матеріалів міжвузівської науково-практичної конференції, Івано-Франківськ – 23 травня 2024р. /ЛФФ Університету «Україна». - Івано-Франківськ, 2024. – 111 с.

У збірнику матеріалів Міжвузівської науково-практичної конференції викладено тези учасників з таких напрямків:

секція: Право в умовах воєнного стану;

секція: Вектор розвитку комп'ютерної інженерії ;

секція: Сучасні тренди та виклики журналістики.

Тези доповідей друкуються в авторській редакції.

Автори несуть повну відповідальність за зміст публікацій, добір та точність наведених фактів, цитат, власних імен та інших відомостей.

Івано-Франківська філія Університету «Україна», 2024

**СЕКЦІЯ:
ПРАВО В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ**

***Вітовська Ірина Володимирівна**
кандидат юридичних наук, доцент
доцент кафедри «Права та гуманітарних дисциплін»
Івано-франківської філії
університету «Україна»
м. Івано-Франківськ, Україна*

Формування джерел міжнародного права навколишнього середовища

Відповідно до статті 9 Конституції України чинні міжнародні договори, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, є частиною національного законодавства України [1]. Це положення свідчить про те, що міжнародно-правові норми проголошуються обов'язковими поряд із національним законодавством.

Міжнародні договори мають пріоритет перед нормами національного законодавства. У більшості екологічних законів передбачено, що якщо в міжнародному договорі встановлені інші правила, ніж ті, які передбачені законом, то застосовуються правила міжнародного договору [2].

Реалізація міжнародно-правових норм досягається найкращим чином, коли вони включені (імplementовані) в національне законодавство.

Формування джерел міжнародного права навколишнього середовища відбувається за участі держав. Вони беруть участь у розробці конвенцій та інших міжнародних договорів, а також у переговорному процесі, який триває, як правило, декілька років. Практика участі у міжурядових переговорах свідчить, що західні країни представлені експертами, котрі постійно, свідомо й активно беруть участь у переговорах і впливають на переговорний процес та його результат (текст договору). Країни Східної Європи, в тому числі і України, часто відряджають на переговори працівників, які не володіють знаннями міжнародного права, не є експертами з

питання — предмету переговорів, міняються від одного до іншого раунду переговорів, не знають іноземних мов і тому не беруть активної участі і не мають впливу на процес переговорів та їх результат. Вони часом не розуміють, чому обговорюється те чи інше питання, і що саме поставлено на карту для їх країни у цьому обговоренні.

Західні країни домінують на переговорах. Ця тенденція сформувалася у зв'язку з уніфікацією законодавства країн-членів Європейського Союзу та тих держав, які планують до нього вступити і вносять відповідні зміни до національного законодавства для гармонізації з Директивами ЄС.

Договори, як відомо, вступають в силу після їх ратифікації певною кількістю держав (як правило, кількість визначається самим договором).

Ратифікація договорів покладає на державу обов'язки щодо дотримання і виконання конвенції чи договору. Тому необхідно зробити експертну оцінку: чи національне законодавство не суперечить певному договору, які зміни треба внести для усунення таких суперечностей, чи готова країна до виконання фінансових та інших зобов'язань (це оцінює Міністерство фінансів). Процес ратифікації є досить складним і довгим, оскільки він потребує підготовки спеціального закону, його проходження через відповідні міністерства і затвердження вищим органом законодавчої влади (Верховною Радою — в Україні). Після цього Міністерство закордонних справ готує офіційну ноту у Депозитарій конвенції про те, що держава має вважатися учасником договору.

Західні країни приділяють значну увагу питанню ратифікації і внесенню змін у законодавство; це займає багато часу. В Україні ставляться до цього простіше, можливо, тому що існувала вікова традиція мати гарні закони “ на папері” й не докладати належних зусиль, щоб дотримуватися їх на практиці.

Наприклад, для ратифікації Конвенції про доступ до інформації, участь громадськості у прийнятті рішень та доступ до правосуддя з питань, що стосуються навколишнього середовища [3], Данія внесла зміни до 250 законів й інших нормативних актів. У той же час Україна була другою країною Європи, котра

ратифікувала Оргуську конвенцію (у 1999р.), але закон про внесення змін, що готувався до ратифікації, до цього часу не затверджений Верховною Радою, хоча він вносить зміни тільки у 6 нормативних актів [4, с.54].

Список використаних джерел:

1. <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>
2. <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1264-12>
3. http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/994_015
4. Микієвич М.М., Андрусевич Н.І., Будякова Т.О. Європейське право навколишнього середовища. Навчальний посібник. Львів, 2004. — 256 с.

Гафткович Руслана Олегівна

курсант 107 навчального взводу факультету №2 Донецького державного університету
внутрішніх справ
рядова поліції

Науковий керівник:

Головков Олександр Миколайович

кандидат юридичних наук, викладач кафедри тактико-спеціальної підготовки
факультету №2 Донецького державного університету внутрішніх справ

ІНФОРМАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ ЯК НЕВІД'ЄМНА СКЛАДОВА НАУКОВОГО ПРОГРЕСУ

Інформаційні технології визначають сучасний світ та неабияк впливають на його розвиток. Спектр використання інформаційних технологій в освіті дуже широкий. Частина технологій може підтримувати навчальний процес (лекційні й практичні заняття), інші технології здатні ефективно підтримувати розробку нових підручників і навчальних посібників, сформувати інформаційно-довідкову базу даних, зробити можливим дистанційний доступ до освітніх ресурсів, вдосконалити адміністративний документообіг (знявши певним чином бюрократичні перепони).

Інформаційні технології - це суттєва частина наукового прогресу. Вони дозволяють швидше обробляти великі обсяги даних, спрощують спілкування та сприяють швидшому розвитку науки в цілому.

Слово «технологія» в перекладі з грецької – наука, сукупність методів та прийомів обробки матеріалів або сировини, переробки їх у предмети споживання [, с. 65]. На думку О.А. Кравчука, «сучасне розуміння цього слова включає не тільки сукупність процесів матеріального виробництва і сфери послуг, а й перетворення та використання матерії (матеріалів), енергії, інформації, наукових та інженерних знань для вирішення практичних завдань в інтересах людини й суспільства» [, с. 65]

Згідно довідкової літератури, термін інформація (лат. *informatio*) означає «поінформування, роз'яснення, викладення, відомості» []. Разом з тим у широкому розумінні інформація — це «... відомості про будь-що незалежно від форми їх подання»[].

За Дж. Велінгтоном, інформаційні технології – це «... системи, створені для виробництва, передачі, відбору, трансформації (обробки) і використання інформації у вигляді звуку, тексту, графічного зображення і цифрової інформації» [, с. 131].

Разом з тим, низка науковців пропонує під інформацією в життєвому аспекті розуміти «... відомості про навколишній світ, та про процеси, що відбуваються в ньому і сприймаються людиною або спеціальними пристроями» [, с. 25].

Становлення інформаційного суспільства вимагає забезпечити адекватність освіти динамічним змінам, що відбуваються в технологічній сфері та суспільстві, загалом у всьому середовищі, що оточує людину, стрімко зростаючому об'єму інформації, розвитку нових інформаційних технологій, тощо. Однією з найважливіших складових державної програми розбудови інформаційного суспільства є інформатизація освіти на основі впровадження сучасних новітніх інформаційних технологій в Україні. Вони дозволяють підняти на новий рівень постановки здійснення освітньої сфери, відкривають раніше недоступні можливості як для викладача, так і для здобувача освіти.

Стрімкий прогрес у цій освітній сфері змінює основи передачі інформації та спілкування, полегшує працю педагога, допомагає у навчанні та отриманні знань. Отже, можна стверджувати, що інформаційні технології є невід'ємною перспективою розвитку суспільства.

У той же час інформаційні технології змінюють і економічний ландшафт: вони дозволяють підприємствам оптимізувати процеси, зменшуючи витрати та підвищуючи продуктивність. Це забезпечує стимул для економічного зростання та конкурентоспроможності країни, а також революційно-прогресивним чином впливаю на освітні процеси. Вони забезпечують доступ до навчальних матеріалів та можливість дистанційного навчання, розширюючи можливості для самостійного навчання та

розвитку. Це особливо важливо в умовах швидкої динаміки глобального світу.

Також можемо підкреслити, що технології сприяють глобалізації та культурному обміну. Завдяки їм, люди з усього світу можуть легко спілкуватися, обмінюватися ідеями та досвідом, що сприяє розумінню та толерантності між культурами. Розвиток штучного інтелекту та квантових обчислень відкриває широкі перспективи для наукових досліджень, медицини, енергетики та інших галузей. Отже, інформаційні технології є ключовим фактором у сучасному світі та будуть невід'ємною перспективою для подальшого розвитку суспільства. Важливо використовувати їх потенціал на благо людства, забезпечуючи стає та гармонійне зростання. Саме інформаційні технології відкривають безліч нових можливостей та викликів для майбутнього.

Подібної думки й А.А. Любович та О.Г. Єсіна, які вважають, що «використання сучасної інформаційної технології дає можливість розкрити гуманітарний потенціал природничих дисциплін, пов'язаний із формуванням наукового світогляду, розвитком аналітичного та творчого мислення, суспільної свідомості та свідомого ставлення до оточуючого світу» [с. 119].

Отже необхідно зробити окремі висновки щодо переваг впровадження та активного використання інформаційних технологій:

покращена ефективність: інформаційні технології можна використовувати для автоматизації завдань і підвищення продуктивності;

покращена комунікація: інформаційні технології дозволяють людям спілкуватися один з одним швидше та ефективніше;

покращений доступ до інформації: інформаційні технології дозволяють людям отримувати доступ до інформації з усього світу;

знижені витрати: інформаційні технології можна використовувати для зниження витрат на ведення бізнесу;

покращені можливості прийняття рішень: інформаційні технології можна використовувати для аналізу даних та прийняття обґрунтованих рішень.

Проте важливо зазначити, що інформаційні технології – це лише інструмент. Для

того, щоб вони були ефективними, їх впровадження та застосування повинно відбуватися комплексно, при цьому у науковому супроводі фахівців, які мають глибоке розуміння своїх дослідницьких областей.

Отже можемо зробити висновок, що інформаційні технології стали невід'ємною частиною наукового прогресу, надаючи науковцям потужні інструменти для досліджень, збору даних, співпраці та спілкування. Їх вплив відчувається в усіх галузях науки й відіграє ключову роль у розвитку нових знань та відкриттів. Зазначимо, що дана тематика є перспективною та потребує подальших наукових досліджень.

Список використаних джерел

1. Кравчук О. А. Переваги та недоліки використання інформаційно-комунікаційних технологій в освітньому процесі. Сучасні досягнення в науці та освіті : зб. пр. XV Міжнар. наук. конф., 16-23 верес. 2020 р., м. Нетанія (Ізраїль). Хмельницький : ХНУ, 2020. С. 64–67.
2. Інформація. Вікіпедія: вільна енциклопедія. URL: <http://surl.li/twalo> (дата звернення: 02.05.2024).
3. Готько О. Інформаційно-комунікаційні технології – як сучасний засіб навчання в освіті / О. Готько, О. Чайковська // Молодь і ринок. - 2015. - № 4. - С. 130-134.
4. Інформаційні системи і технології: навч. Посіб. Павленко П.М., Філоненко С. Ф., Бабіч К. С. та ін. Київ : НАУ, 2013. 324 с.
5. Любович А.А., Єсіна О.Г. Сучасні інформаційні технології в освіті. Інформатика та інформаційні технології: матеріали наукової конференції (м. Одеса, 20 квітня 2015 р.). Одеса, ОНЕУ. С. 118-121.

Дума Ю.З.

II курс, група ПЗ-22-1-if, спеціальність «Право»
Івано-Франківська філія, Університету «Україна»

Науковий керівник: Дума З. Є.,

старший викладач

Івано-Франківська філія, Університету «Україна»

РЕФОРМА ЗЕМЕЛЬНИХ ВІДНОСИН В УКРАЇНІ: ЗАВДАННЯ ТА ПОТЕНЦІЙНІ НЕБЕЗПЕКИ

Впровадження ринку землі в Україні стає предметом жвавих дискусій, виявляючи різні погляди та обговорення щодо його наслідків. З одного боку, такий крок може сприяти економічному зростанню та розвитку сільського господарства. З іншого боку, існують серйозні ризики, такі як втрата контролю над земельними ресурсами, зростання концентрації власності в руках олігархів та іноземних компаній, а також негативний вплив на екологічну ситуацію.

Серед основних проблем та ризиків можна виділити:

Недостатня готовність інституцій та населення, що може сприяти нечесному розподілу землі через недосконалість законодавства, корупцію та недостатню правову свідомість населення.

Монополізація ринку, яка може виникнути через концентрацію землі в руках обмеженого кола осіб та компаній, призводячи до недобросовісної конкуренції та можливих зловживань.

Негативний вплив на екологію через неконтрольоване використання земельних ресурсів, що може призвести до зниження родючості ґрунтів, забруднення довкілля та втрати біорізноманіття.

Соціальні ризики, включаючи можливе зростання безробіття та соціальної нерівності

внаслідок витіснення з ринку дрібних фермерів.

Обговорення земельної реформи знову актуалізує старі дискусії, що розділяють прихильників ідеї ринку. Це особливо відчутно у протистоянні між прихильниками та опонентами приватної власності на землю, що свідчить про високу політизованість цього питання. Цікаво, що на початку 90-х, коли вперше введено приватну власність на землю, не спостерігалося подібних протестів чи петицій. Також не має звітів про серйозні проблеми у періоди масового паювання сільськогосподарських земель або під час безоплатної приватизації землі. Реальні протести виникли лише при обговоренні скасування мораторію.

Деякі аргументи проти приватної власності на землю редукуються до гасел типу "Землю не можна купувати, як матір". Ці гасла можуть мати політичну ефективність, але вони не мають чіткого обґрунтування за своїм підтриманням.

Деякі приводять приклади країн, де відсутня приватна власність на землю, такі як Ізраїль чи, рідше, Північна Корея. Проте навіть у таких країнах частка сільськогосподарських земель у приватній власності складає близько 7%. Порівнювати Україну з Північною Кореєю, ймовірно, не варто.

Є популярна серед противників приватної власності на землю ідея створення Державного земельного банку. Його суть полягає у тому, щоб цей банк мав монопольне право на придбання земель та надання їх в оренду. Однак історія показує, що попередні спроби створення такого банку закінчувалися його ліквідацією через відсутність землі та фінансування. Також важливо врахувати, що монополія може завдати шкоди економіці, особливо в умовах високого рівня корупції. Тому є сумніви, чи може такий банк бути ефективним для держави, а не для осіб, що керують ним та чиновників, які їх призначають.

Противники приватної власності на землю часто використовують аргументи, які спрямовані на захист цієї власності. Наприклад, вони стверджують, що землю можуть скуповувати за безцінь, що може вважатися несправедливим ставленням до селянства. Селяни також мають свої інтереси і навіть не погодяться продавати свою землю за ціною, яка нижча за ринкову.

Деякі питання стосуються вже існуючої приватної власності на землю, яка охоплює близько 7 мільйонів власників сільськогосподарських ділянок, а також присадибні ділянки, дачі, садові ділянки та інші типи земель, які були придбані різними способами. Пропозиції щодо приватної власності на землю мають враховувати всі ці аспекти. Також важливо пам'ятати, що будь-які спроби втрутитися в існуючу власність можуть мати серйозні юридичні наслідки, включаючи можливі судові рішення відповідно до законодавства та міжнародних угод.

Щодо міфу про скупку землі іноземцями, його продовжують жити певні верстви населення, переконані не лише в можливості обійти законодавство через корупцію, а й у тому, що землі державної та комунальної власності опиняться в руках іноземців. Проте слід пам'ятати, що продаж земельних ділянок сільського господарського призначення заборонений для державної та комунальної власності.

Найбільш дискусійним аргументом, що викликає суперечки серед прихильників відкладення наступного етапу земельної реформи, є захист дрібних аграріїв. Головна теза полягає у тому, що фермери або невеликі сільськогосподарські підприємства можуть залишитися без землі, не здатні конкурувати з великими агрохолдингами. Хоча підтримують необхідність захисту економічної конкуренції, включаючи земельні відносини, наскільки обґрунтований цей аргумент?

З моменту "відкриття ринку" (з 1 липня 2021 року) в Україні було продано лише близько 1% сільськогосподарських земель, навіть коли попереджували, що землю масово закупають олігархи, які є недоступними для звичайних фермерів.

Для агрохолдингів все ще вигідно користуватися орендованою землею. Навіть якщо власність може бути вигіднішою у довгостроковій перспективі (земельний податок значно менший, ніж орендна плата), це не завжди вигідно на короткостроковій основі.

Для великих агрохолдингів 10 тисяч гектарів землі не змінюють картину, оскільки вони мають сотні тисяч гектарів. Якщо агрохолдинг купує невелику кількість землі, це може бути ефективним. Але для масової покупки потрібне значне фінансування.

На ринку нерухомості (включаючи землю), місце знаходження завжди було ключовим. Агрохолдингам не вигідно купувати землю всередині фермерського масиву. Реальна

конкуренція буде лише там, де земля межує з землею інших аграріїв.

Як агрохолдинги, так і фермери, найбільше цікавляться орендованими земельними ділянками. Переважне право на купівлю землі мають орендарі.

Висновок. Підсумовуючи, важливо зауважити, що ризики, пов'язані з наступним етапом земельної реформи, залишаються, хоча їхнє значення може бути завищеним. Проте зараз потрібно обговорити, як зменшити ці ризики, зокрема, шляхом обмеження монополізму на місцевому та регіональному рівнях і реального захисту фермерства. Проте наявність цих ризиків не є достатнім підґрунтям для відкладання земельної реформи чи будь-якої іншої. В іншому випадку ми лише відкладатимемо прогрес і продовжуватимемо готуватися до реформ, замість реального здійснення позитивних змін.

Література:

1. Конституція України. 1996, Київ. - 64 с. Кодекси України
2. Земельний кодекс України. 25.10.2001, №2768-III.
3. Водний кодекс України 6.06.1995, № 213/95-ВР.
4. Кодекс України про надра 27.07.1994, №132/94-ВР.
5. Методика нормативної грошової оцінки земель сільськогосподарського призначення: постанова Кабінету Міністрів від 16 листопада 2016 р. № 831 // Офіційний вісник України, 2016., № 93. ст. 3040.

Кирильчук Анна Богданівна

курсант 105 навчального взводу факультету №2 Донецького державного університету

внутрішніх справ

рядова поліції

Науковий керівник:

Коломоєць Олександр Дмитрович

кандидат юридичних наук, доцент, завідувач кафедри тактико-спеціальної підготовки

факультету №2 Донецького державного університету внутрішніх справ

ВИКОРИСТАННЯ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ У НАУКОВІЙ ДІЯЛЬНОСТІ: ВСІ «ЗА» ТА «ПРОТИ»

Штучний інтелект, як одна з найважливіших інновацій сучасності, має величезний потенціал для трансформації різних галузей економіки та суспільного життя. З'ясовано, що завдяки інтеграції знань з різних наукових дисциплін та застосуванню передових методів машинного навчання, штучний інтелект здатен вирішувати складні завдання, автоматизувати процеси та сприяти підвищенню ефективності в багатьох сферах. Штучний інтелект використовується чи не в кожній сфері людського життя, а особливо в освітньому процесі. Впровадження штучного інтелекту в освітній процес дає великий спектр переваг. Наприклад, покращує якість навчання, має індивідуальний підхід до кожного студента, аналізує великі обсяги роботи тощо.

На сьогоднішній день використання штучного інтелекту в навчальному процесі є актуальною темою для обговорення. Якщо раніше штучний інтелект був мрією для людства, то зараз це звичайні реалії сьогодення. На прикладі цієї наукової роботи ми детальніше розглянемо що таке штучний інтелект, в яких сферах людства він використовується, його переваги та недоліки тощо.

Аналізуючи визначення, наведене у навчальному посібнику Лубка Д.В та

Шарова С.В. «Методи та системи штучного інтелекту», можемо зазначити, що автори під цим поняттям пропонують розуміти «... наука та технологія створення інтелектуальних машин (програмних комплексів), здатних брати на себе окремі функції інтелектуальної діяльності людини (наприклад, вибирати та приймати оптимальні рішення на основі раніше отриманого досвіду і раціонального аналізу зовнішніх впливів)» [1, с. 14]. Разом з тим науковці аналізують інше визначення, у якому під штучним інтелектом «... розуміється науковий напрямок, у межах якого ставляться та вирішуються завдання апаратного або програмного моделювання тих видів людської діяльності, які традиційно вважаються інтелектуальними. Саме у цьому сенсі термін штучного інтелекту ввів Джон Маккарті в 1956 р. на конференції в Дартмутському університеті» [1, с. 14].

На сьогодні нас майже скрізь оточує штучний інтелект: коли ми набираємо текст за допомогою T9, пристрій Siri є майже на кожному смартфоні, а також ChatGPT, який використовують студенти та учні під час освітнього процесу.

Використання штучного інтелекту відкриває для нас нові можливості. Ми можемо використовувати штучний інтелект у науковій діяльності, щоб урізноманітнити знання та навички. Розглянемо один із прикладів взаємодії штучного інтелекту з науковою діяльністю:

- швидкий аналіз та обробка даних, а саме швидко і ефективно допомагає науковцям проаналізувати великі обсяги інформації що дозволяє економити час і ресурси. Штучний інтелект допомагає виявити більш широко приховані закономірності, взаємозв'язки і тренди, що можуть сприяти більш глибокому розумінню наукових явищ;

- методи моделювання: штучний інтелект дозволяє планувати та прогнозувати складні моделі ті різні варіанти їх розвитку, а це дуже важливо для використання у більш точних наукових галузях;

- планування та прогнозування: допомагає у плануванні та прогнозуванні результатів досліджень, а також допомагає у обґрунтування необхідної інформація для підвищення продуктивності наукової роботи[2].

Проте існують й недоліки використання штучного інтелекту. У підтвердженні цієї тези пропонуємо розглянути низку праць науковців, які дотримуються такої позиції, зокрема, «Системи штучного інтелекту можуть ненавмисно підтримувати та посилювати упередження, присутні в даних. Це особливо проблематично в освіті, оскільки упереджені алгоритми можуть призвести до несправедливого ставлення до студентів. Наприклад, система прийому на основі штучного інтелекту може дискримінувати певну демографію, або система оцінювання штучного інтелекту може надавати перевагу певним стилям письма чи культурним посиланням. Щоб пом'якшити упередженість, розробники штучного інтелекту повинні використовувати різноманітні та репрезентативні навчальні дані та застосовувати алгоритми, розроблені для мінімізації упередженості. Для забезпечення справедливості та прозорості необхідні регулярні аудити та перевірки систем штучного інтелекту Крім того, зацікавлені сторони в галузі освіти повинні виступати за етичне використання штучного інтелекту та сприяти усвідомленню потенційних упереджень, які можуть виникнути» [3, с.211].

Отже, можемо зробити наступний висновок:

По-перше, використання штучного інтелекту в освітньому процесі відкриває нові горизонти для покращення якості навчання та підвищення ефективності освітніх систем. На основі проведених досліджень можна зробити кілька ключових висновків.

По-друге, штучний інтелект має потенціал значно індивідуалізувати навчальний процес, адаптуючи навчальні матеріали та методи до потреб кожного студента. Це сприяє підвищенню мотивації та залученості студентів до навчання, а також покращує результати їхнього навчання.

По-третє, впровадження штучний інтелект в освітні процеси сприяє автоматизації рутинних завдань, таких як оцінювання робіт, управління розкладом занять та надання зворотного зв'язку. Це дозволяє викладачам зосередитись на більш творчих та аналітичних аспектах своєї роботи, таких як розробка нових методів навчання, проведення досліджень та індивідуальна робота зі студентами.

Загалом, штучний інтелект має значний потенціал для трансформації освітнього

процесу, роблячи його більш адаптивним, ефективним та орієнтованим на студента. Проте успіх його впровадження залежить від збалансованого підходу, який враховує як технологічні, так і етичні аспекти. Подальші дослідження та експерименти в цій сфері будуть сприяти виявленню найкращих практик та методів використання штучний інтелект в освіті, що дозволить максимізувати його позитивний вплив на навчальний процес.

Список використаних джерел:

1. Методи та системи штучного інтелекту: навч. посіб. / укл. Д.В. Лубко, С.В. Шаров. Мелітополь: ФОП Однорог Т.В., 2019. 264 с.

2. Академічна доброчесність, відкрита наука та штучний інтелект: як створити доброчесне освітнє середовище : збірник есе програми підвищення кваліфікації / упорядники: А. Артюхов, М. Віхляєв, Ю. Волк. 18 вересня – 18 жовтня 2023 року

3. Симоненко С.В. Етичні проблеми використання штучного інтелекту в освіті. Технології доброчесного використання штучного інтелекту у сфері освіти та науки : матеріали всеукраїнського науково-педагогічного підвищення кваліфікації, 31 липня – 10 вересня 2023 року. Одеса : Видавничий дім «Гельветика», 2023. С. 209-212.

Колибаб'юк Максим Романович

II курс, група ПЗ-22-1-if, спеціальність «Право»
Івано-Франківська філія Університету «Україна»

Науковий керівник: Колибаб'юк С.П.

канд.іст.наук

Івано-Франківська філія Університету «Україна»

ORCID: <https://orcid.org/0009-0009-6862-1042>

svetlana.if@gmail.com

ПРАВОВИЙ СТАТУС ГРОМАДСЬКИХ ОРГАНІЗАЦІЙ УКРАЇНИ

У контексті сучасного розвитку українського соціуму, який визначається трансформацією суспільних відносин, активним пошуком європейських векторів політичного, правового, культурного та економічного розвитку, браком відповідних ресурсів для гарантування захисту прав, свобод та успішної реалізації законних інтересів громадян України, вагомого значення набувають громадські організації і як суспільний феномен, і як різновид утилітарної діяльності людської спільноти. Низький рівень правоздатності держави щодо регулювання процесів, що визначають якісне збагачення та ефективне функціонування соціального буття індивіда, соціальної сфери держави став істотною перешкодою на шляху європейського прогресу та успішного входження України до світової спільноти як повноправного суб'єкта. Тому наукові розвідки щодо розвитку новітньої концепції діяльності громадських організацій, скерованої на врегулювання процесів соціального піднесення, є об'єктивно актуальними.

В Україні громадські організації утворюються відповідно до конституційного права на об'єднання (ст. 36 Конституції України). Зважаючи на це, основане на демократичних підвалинах регулювання організації та діяльності громадянських організацій сприяє ефективній реалізації означеного права. Визначальною особливістю демократичної

правової держави є ініціативне залучення громадськості до ухвалення владою суспільнозначущих для цієї спільноти індивідів рішень. Аналізуючи суспільну дійсність постіндустріальних країн, переконуємося, що найбільш конструктивним та оперативним методом для досягнення такої мети є залучення широкого кола громадськості, а не осіб індивідів. Саме це громадянство організовується в інститути громадянського суспільства, що і є громадськими організаціями. Питання щодо утворення, інституалізації та функціонування громадських організацій загалом регламентується Конституцією України та Законом України “Про громадські об’єднання”. У контексті євроінтеграційного розвитку України удосконалення чинного законодавства щодо громадських об’єднань необхідно реалізовувати відповідно до міжнародних стандартів – як про права особистості (Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод 1950 р., так і про громадські організації (Рекомендація СМ/Рес (2007) 14 Комітету міністрів Ради Європи державам-членам (Щодо правового статусу неурядових організацій) й Фундаментальні принципи щодо статусу неурядових організацій в Європі 2002). Аналізуючи цю проблематику, бачимо, що громадські організації у загальній системі суб’єктів цивільного права України як таких належать до юридичних осіб приватного права. У створенні громадської організації як юридичної особи доцільно виокремити два етапи: ініціативно-організаційний, що передбачає ініціативу (волевиявлення) засновників, яка виявляється у прийнятті рішення щодо створення громадської організації на загальних зборах (з’їзді, конференції), опрацюванні та затвердженні статуту, формуванні належних органів управління; реєстраційний – легалізація громадської організації та здійснення державної реєстрації, у результаті чого вона набуває статусу юридичної особи. Відтак громадські організації, які набувають статусу юридичної особи, повинні функціонувати саме на основі статуту. Натомість громадські організації, які легалізовані способом повідомлення про створення, на наше переконання, можуть діяти на базі певного положення. Створення будь-якої юридичної особи, зокрема громадської організації, ймовірно і у результаті реорганізації. В основу майбутнього правового регулювання реорганізації непідприємницьких товариств, зокрема

громадських організацій, повинен закладатися такий принциповий підхід: у процесі злиття, поділу та виділу непідприємницького товариства може створюватися лише непідприємницьке товариство; непідприємницьке товариство не може трансформуватися в підприємницьке товариство або ж приєднатися до нього. Внаслідок реорганізації або ліквідації громадської організації призупинення її діяльності, як і будь-якої юридичної особи приватного права, означає утрату її правосуб'єктності. Цивільну правосдатність громадських організацій можна окреслити як здатність мати цивільні права і виконувати обов'язки, змістом правосдатності є особисті немайнові та конкретно майнові права, що визначаються для цих організацій Цивільним кодексом України й іншими нормативно-правовими актами, а також можуть закріплюватися статутом. Межі правосдатності певної громадської організації окреслюються метою її створення та діяльності, що передбачені статутом. Позитивним явищем в Україні є те, що юридичним особам надана загальна правосдатність, проте, на наше переконання, доцільно передбачити Цивільним кодексом України спеціальну правосдатність для всіх непідприємницьких товариств, зокрема і громадських організацій. Громадська організація, яка набула статусу юридичної особи, володіє широким спектром прав, які можна диференціювати на окремі види, а саме: права організаційно-представницькі (право на поширення інформації; право представляти й захищати власні законні інтереси й законні інтереси своїх членів (учасників) в органах місцевого самоврядування, державних органах, установах, підприємствах та організаціях; проводити масові заходи (мітинги, збори, демонстрації тощо); право засновувати або ж вступати у різні асоціації, спілки, союзи тощо; цивільні права (особисті немайнові та майнові). Кожна громадська організація будь-якого спрямування зобов'язана мати власне унікальне найменування й в жодному разі не використовувати назву іншої юридичної особи. Приватне право на найменування громадської організації передбачає: право на повну та скорочену назву (аббревіатуру), цілковите право на використання власного найменування, право вимагати від інших юридичних або фізичних осіб припинення неправомірного використання назви та право на захист від такого неправомірного застосування. Передбачена

законодавством заборона іншим юридичним або фізичним особам використовувати найменування громадської організації захисту від неправомірного застосування назви громадської організації не сприяє.

Висновки. Визначальними європейськими стандартами про громадські організації, домінанти яких доцільно враховувати під час подальшого вдосконалення чинного національного законодавства про громадські організації, є Рекомендація Комітету міністрів Ради Європи державам членам щодо правового статусу неурядових організацій у Європі 2007 р. № СМ/Rec (2007)14 й Фундаментальні принципи статусу неурядових організацій в Європі 2002 р., які є рекомендаційним. Вивчивши ці європейські стандарти, зауважимо, що вони значно гнучкіші, аніж чинне законодавство України про громадські організації, а також у більшості питань створення та діяльності громадських організацій спираються на норми цивільного права.

Список використаних джерел

1. Конституція України. Відомості Верховної Ради України. 1996, № 30, ст. 141. Верховної Ради. 2016, № 31, ст. 545. База даних “Законодавство України”/ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>.
2. Закон України “Про громадські об’єднання”. Відомості Верховної Ради України. 2013, № 1, ст.1. База даних “Законодавство України” /ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4572-17>.
3. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод 1950 р. Ратифіковано Законом № 475/97-ВР від 17.07.97 р. База даних “Законодавство України” / ВР України. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_004.
4. Волкова Д. Є. Конституційне законодавство України про громадські організації: стан та перспективи гармонізації з європейськими стандартами :автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.02; Нац. ун.-т “Одеська юридична академія”. Одеса, 2015. 23 с.
5. Рішення Європейського суду з прав людини у справі “Корецький та інші проти України”. База даних “Законодавство України” /ВР України. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/974_446

Тарас Григорович Кіт

Аспірант кафедри галузевого права та загальноправових

дисциплін, Університет «Україна»,

м.Київ, УкраїнаORCID

D:<https://orcid.org/0009-0006-1332-3716>

СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РИНКУ НЕРУХОМОСТІ В УКРАЇНІ: ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

У сучасному світі ринок нерухомості є однією з ключових складових економічного розвитку країни. Зростання населення, зміни демографічних тенденцій, соціально-економічні трансформації та технологічні інновації створюють нові виклики та можливості для ринку нерухомості. У зв'язку з цим, дослідження сучасного стану та перспектив розвитку ринку нерухомості є актуальним та необхідним завданням. Особливо увагу привертає розвиток ринку нерухомості в Україні у 2023 році. Зміни в політичній, економічній та соціокультурній сферах країни створюють нові умови для функціонування ринку нерухомості. Відбуваються зміни в регулюванні, легалізації та оподаткуванні нерухомості, що впливає на діяльність учасників ринку.

Аналіз досліджуваної літератури свідчить про різні підходи до розкриття сутності ринку нерухомості в Україні. Окремі аспекти досліджуваної проблематики знайшли своє відображення у працях багатьох науковців, серед них: Дріпаковський І., Іванова І., Кірічек Ю., Кобзан С., Новаковська І., Перович Л. та інші. Проте залишаються питання, що потребують подальшого вивчення ринку нерухомості в Україні.

Метою дослідження є аналіз сучасних тенденцій ринку нерухомості та його складових на території України під час військових дій.

До повномасштабного вторгнення РФ на територію України на початку 2022 року, ринок нерухомості в Україні знаходився в стані стабільного зростання попиту на житло, особливо в містах. Однак, вартість нерухомості зросла на 20-30%

порівняно з попереднім роком, що призвело до певного зниження активності на ринку. Великі міста, такі як Київ, Львів та Одеса, відзначили значний попит на новобудови, особливо на квартири середньої цінової категорії. Заданими порталом OLX, усічні 2022 року кількість оголошень про продаж квартири в Києві зросла на 16%, а вартість на 27% порівняно з груднем 2021 року [12].

Ринок нерухомості – сукупність відносин навколо операцій з існуючими об'єктами нерухомості. До основних особливостей ринку нерухомості можемо віднести [7]:

- локальність ринку, тобто незмінне місце розташування об'єктів нерухомості;
- унікальність усіх об'єктів нерухомості, що обумовлює відмінність їх цінах;
- низька ліквідність – тривалий час перебування на ринку. На ринку житлової нерухомості в середньому об'єкти експонуються 1–1,5 місяця, на ринку комерційної нерухомості терміни експонування досягають 6 місяців і більше;
- невідповідність високої ціни на об'єкти та фінансових можливостей покупців, що вимагає можливості отримання кредиту в більшості випадків на здійснення угод із нерухомим майном;
- низька взаємозаміняємість об'єктів, це обумовлено тим, що попит на об'єкти визначається не стільки споживчими якостями самих об'єктів, скільки їх місцем розташування, станом інфраструктури в районі, де знаходиться об'єкт (нааявність доріг, метрополітену, підприємств торгівлі, побутового обслуговування, місць відпочинку);
- низька еластичність пропозиції. Якщо є попит, то збільшити кількість пропозиції швидко – складно, оскільки будинки будуються довго (від декількох місяців до декількох років);
- необхідність державної реєстрації угод;
- вкладення капіталу в нерухомість: товари на ринку нерухомості є не лише засобом задоволення власних потреб покупця, але й об'єктом їх інвестиційної діяльності. За способом здійснення операцій ринок нерухомості поділяють на первинний і вторинний [3]. З розвитком ринку нерухомості формуються й нові види професійної підприємницької діяльності: управління комерційною нерухомістю;

пайове будівництво; посередницька діяльність на первинному ринку житла; продаж конфіскованого майна; консалтинг та юридичні консультації; оцінка; дослідження, аналізі прогнозування ринку; навчання тощо [2].

Ріелторська діяльність – це професійна діяльність посередника на ринку нерухомості, пов'язана зі здійсненням ним в інтересах клієнта ріелторських послуг та цивільних угод з об'єктами нерухомості [6].

Ріелтор – це фахівець з нерухомості, який веде об'єкт нерухомості від початку угоди та до її кінця. Він спеціалізується як на оренді, так і операціях купівлі-продажу нерухомості [8].

Найчастіше досвідчені ріелтори займаються продажем, а новачки – орендою. Ріелторська послуга має певні складові, які слід розглядати з позицій двох учасників угоди: продавця та покупця [5].

Стан ринку нерухомості в Україні на початку 2022 року є результатом кількох факторів, таких як підвищення попиту на житло, зростання кредитного попиту, підвищення цін на будівельні матеріали та послуги. Особливо відчутною була зміна цін на будівельні матеріали, що призвело до зростання вартості новобудов та відповідно до зростання

вартості житла. Також, значний вплив на стан ринку нерухомості в Україні мають політичні та економічні ситуації в країні. Наприклад, зміни в податковому законодавстві, зміни валютного курсу, зміни в правовому регулюванні будівництва та інші події, що вплинули на ціни, на нерухомість та активність на ринку [11].

Нестабільність політичної та економічної ситуації також можуть мати значний вплив на ринок нерухомості в Україні. Відсутність стабільності в країні може впливати на довіру інвесторів та зменшувати їх бажання вкладати в нерухомість. При цьому, коливання цін на ринку можуть бути непередбачуваними та досить значними, що ускладнює процес укладання угод [9]. Також одним із важливих аспектів є проблеми з нелегальною забудовою та екологією, вони є серйозним викликом для ринку нерухомості в Україні. Ці проблеми потребують рішучих заходів з боку

держави, розвитку ефективної регуляторної бази та контролю за будівництвом, а також впровадження стратегій сталого розвитку для забезпечення екологічної стійкості та якості життя українців.

Військові дії на території України та пандемія COVID-19 внесли серйозні корективи в роботу ринку нерухомості, його стабільність залежить від багатьох факторів, таких як місцезнаходження, тип нерухомості, попит та пропозиція тощо. Велика кількість внутрішньопереміщених осіб (ВПО) і руйнування міст та населених пунктів через військові дії мають серйозний вплив на ринок нерухомості в Україні [1].

Нині необхідно, щоб почали працювати всі закони, які прийняті у напрямку реформи містобудування, тому що це один з найбільших чинників, який сьогодні стримує функціонування цієї галузі в нормальному режимі.

8 вересня 2022 року був підписаний Закон «Про гарантування речових прав на об'єкти нерухомого майна, які будуть споруджені в майбутньому», покликаний захистити права інвесторів у нове житло. Відповідний законопроект №5091 Верховна Рада ухвалила ще 15 серпня 2022 року. Цей закон регламентує можливість реєстрації чи обов'язок реєстрації тої нерухомості, яка буде збудована в майбутньому. У єдиному державному реєстрі прав на нерухоме майно повинен працювати окремий розділ, де кожен девелопер, забудовник мав

би реєструвати об'єкти, які він буде зводити в майбутньому. Простіше кажучи, це майбутні квартири, на які б укладалася потім угоди з внутрішнім інвестором. На сьогодні цей реєстр ще не працює і це дуже стримує активність забудовників на старті нових інвестиційних проєктів, будівництва нових житлових кварталів [4].

Нині досі не зрозуміла ситуація із проєктом Закону №5655 від 11.06.2021 р. «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо реформування сфери містобудівної діяльності», який є достатньо дискусійний. Там є багато питань, які ще потребують обговорення і коригування. Українське законодавство у цій галузі має працювати так, щоб всі механізми, які мали б бути регламентовані підзаконними нормативними документами, були прийняті якнайшвидше [10].

Висновки. Нині український ринок нерухомості переживає чи не найважчі часи.

Після закінчення військових дій, та стабілізації національної економіки, відбудуватиметься поступове відновлення активності покупців, особливо в житловій сфері. Зростатиме попит на житло в регіонах півдня та сходу, при цьому ВПО, що проживають в західних регіонах можуть вирішити придбати житло в поточних місцях проживання, що унеможливило повернення їх в місця, де вони проживали до війни. Оскільки найбільших втрат в перший рік війни зазнала саме житлова сфера, нерухомість в період відбудови буде мати актуальність. Національні інвестори, та закордонні вкладники продовжать діяльність в цій сфері. Крім того, очікується значний потік повернення тих, хто виїхав під час війни. Можливо навіть ті, хто не повернеться з закордону, будуть інвестувати в нерухомість в Україні.

В довгострокових перспективах попит на ринку залежить від темпів стабілізації макроекономіки, особливостей післявоєнного відновлення, державних програм підтримки та відбудови. Крім того, важливим фактором залишається залучення іноземних інвесторів в нові інфраструктурні та житлові проекти на території України.

Також, важливою проблемою є необхідність негайного функціонування законодавства, що було прийняте у напрямку реформи містобудування, тому що це один з найбільших чинників, який сьогодні стримує діяльність у цій галузі в нормальному режимі.

Малишев В.Ю.

студент 3 курсу групи ПЗ-21-1-іф

Івано-Франківської філії Університету «Україна»

Науковий керівник: **Николайчук Л. М.**

доцент кафедри “ Права та гуманітарних дисциплін»

Івано-Франківської філії Університету «Україна»

ЗДІЙСНЕННЯ ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Законом про правовий режим воєнного стану визначено, що воєнний стан - це особливий правовий режим, що вводиться в Україні або в окремих її місцевостях у разі збройної агресії чи загрози нападу, небезпеки державній незалежності України, її територіальній цілісності та передбачає надання відповідним органам державної влади, військовому командуванню, військовим адміністраціям та органам місцевого самоврядування повноважень, необхідних для відвернення загрози, відсічі збройної агресії та забезпечення національної безпеки, усунення загрози небезпеки державній незалежності України, її територіальній цілісності, а також тимчасове, зумовлене загрозою, обмеження конституційних прав і свобод людини і громадянина та прав і законних інтересів юридичних осіб із зазначенням строку дії цих обмежень.

Суть цього режиму полягає в наданні органам державної влади, місцевого самоврядування й військовому командуванню повноважень, необхідних для запобігання військовій загрозі. З цією метою зазначені органи наділяють тимчасовими можливостями щодо обмеження конституційних прав і свобод людини й громадянина, прав і законних інтересів юридичних осіб.

Бізнесу важливо мати на увазі, що в умовах воєнного стану господарська діяльність повинна тривати у звичайному режимі до одержання розпоряджень уповноважених органів влади. Такі розпорядження не обов'язково надійдуть усім, але

бути готовим до них варто кожному.

Повний перелік можливих заходів визначено в ст. 8 [Закону](#) «Про правовий режим воєнного стану» від 12.05.2015 № 389-VIII (Редакція станом на 24.05.2022). **Суб'єктам господарювання насамперед необхідно звернути увагу і бути готовими до:**

- запровадження [трудової повинності](#) для працездатних осіб, не залучених до роботи в оборонній сфері та сфері забезпечення життєдіяльності населення і не заброньованих за підприємствами. За працівниками, залученими до виконання суспільно корисних робіт, на час виконання таких робіт зберігається попереднє місце роботи (посада);
- використання потужностей та трудових ресурсів підприємств, установ і організацій усіх форм власності для потреб оборони, зміни режиму їхньої роботи, інші зміни виробничої діяльності, а також умов праці відповідно до законодавства про працю;
- примусового відчуження майна, що перебуває у приватній або комунальній власності, вилучення майна державних підприємств, державних господарських об'єднань для потреб держави;
- запровадження [комендантської години](#) (заборону перебування у певний період доби на вулицях та в інших громадських місцях без спеціально виданих перепусток і посвідчень), а також встановлювати спеціальний режим світломаскування;
- встановлення особливого режиму в'їзду і виїзду, обмеження свободи пересування громадян, іноземців та осіб без громадянства, а також рух транспортних засобів;
- перевірки документів у осіб, а в разі потреби огляду речей, транспортних засобів, багажу та вантажів, службових приміщень і житла громадян, за винятком обмежень, встановлених Конституцією України;
- заборони мирних зборів, мітингів, походів і демонстрацій, інших масових заходів;

- встановлення [заборони або обмеження на вибір місця перебування чи місця проживання](#) осібна території, на якій діє воєнний стан;
- регулювання роботи постачальників електронних комунікаційних мереж та/або послуг, поліграфічних підприємств, видавництв, телерадіоорганізацій, телерадіоцентрів та інших підприємств, установ, організацій і закладів культури та засобів масової інформації, а також використання місцевих радіостанцій, телевізійних центрів та друкарень для військових потреб і проведення роз'яснювальної роботи серед військ і населення; заборона роботи приймально-передавальних радіостанцій особистого і колективного користування та передачу інформації через комп'ютерні мережі;
- у разі порушення вимог або невиконання заходів правового режиму воєнного стану вилучати у підприємств, установ і організацій усіх форм власності, окремих громадян електронне комунікаційне обладнання, телевізійну, відео- і аудіоапаратуру, комп'ютери, а також у разі потреби інші технічні засоби зв'язку;
- заборона торгівлі зброєю, сильнодіючими хімічними і отруйними речовинами, а також алкогольними напоями та речовинами, виробленими на спиртовій основі;
- встановлення особливого режиму у сфері виробництва та реалізації лікарських засобів, які мають у своєму складі наркотичні засоби, психотропні речовини та прекурсори, інші сильнодіючі речовини;
- вилучення у підприємств, установ і організацій навчальної та бойової техніки, вибухових, радіоактивних речовин і матеріалів, сильнодіючих хімічних та отруйних речовин;
- заборона громадянам, які перебувають на військовому або спеціальному обліку, змінювати місце проживання (місце перебування) без дозволу військового комісара або керівника відповідного органу Служби безпеки України чи Служби зовнішньої розвідки України; обмежувати проходження альтернативної (невійськової) служби;
- встановлення для фізичних і юридичних осіб військово-квартирної повинності з розквартирування військовослужбовців, осіб рядового і начальницького складу

правоохоронних органів, особового складу служби цивільного захисту, евакуйованого населення та розміщення військових частин, підрозділів і установ;

- проведення евакуації населення, якщо виникає загроза його життю або здоров'ю, а також матеріальних і культурних цінностей;
- відсторонення від роботи керівників підприємств, установ та організацій без збереження заробітної плати за неналежне виконання ними обов'язків, визначених цим Законом, та накази (розпорядження) про призначення виконувачів обов'язків керівників зазначених підприємств, установ і організацій на час дії правового режиму воєнного стану.

Бізнесу слід проаналізувати всі можливі ризики й визначити, якою мірою кожний із них може торкнутися саме вашого бізнесу:

1. Уточнити, чи має стосунок ваш бізнес, навіть опосередковано, до російських зв'язків;
2. Які моменти вашої діяльності можуть потрапити під поняття "форс-мажор";
3. Чи може ваш бізнес за необхідності працювати віддалено від місця постійної дислокації;
4. Слід передбачити ризики, пов'язані з блокуванням рахунків;
5. Не можна відкидати зловживання, що загрожують як бізнесу загалом, так і його власникам зокрема, особливо щодо примусового вилучення й відчуження майна Суб'єктам господарювання слід чітко тримати під контролем дані питання, та негайно реагувати на зміни в законодавстві та правовому положенні у нових складних умовах.

Список використаних джерел:

1. Закон України «Про правовий режим воєнного стану» від 12.05.2015 № 389-VIII;
2. Постанова КМУ «Деякі питання реалізації прав, свобод і законних інтересів фізичних та юридичних осіб» від 28.02.2022 № 165;

3. Постанова КМУ «Деякі питання забезпечення провадження господарської діяльності в умовах воєнного стану» від 18.03.2022 № 314.
4. <https://biz.ligazakon.net/>
<https://zakon.rada.gov.ua/>

Павло ТИМЧИШИН

курсант 102 н.г. ННІ №1

Національної академії внутрішніх справ,
рядовий поліції

Науковий керівник:

Андрій ТИМЧИШИН – д.ю.н., професор
кафедри права та гуманітарних дисциплін
Івано-Франківської філії Університету
«Україна»

ПРАВОВІ ОСНОВИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ ПІД ЧАС ВОЄННОГО СТАНУ

В умовах сучасних глобальних викликів та загроз питання забезпечення національної безпеки набуває особливої актуальності. Воєнний стан, як особливий правовий режим, встановлюється з метою захисту державного суверенітету, територіальної цілісності та безпеки громадян. Введення воєнного стану вимагає оперативного та ефективного реагування державних органів на загрози національній безпеці, що обумовлює необхідність чіткого правового регулювання.

Правові основи забезпечення національної безпеки під час воєнного стану в Україні включають кілька ключових аспектів, які є критичними для ефективного функціонування держави в умовах надзвичайних ситуацій.

- Конституційно-правовий аспект:

Конституція України закладає фундаментальні положення щодо введення воєнного стану. Згідно зі статтею 106 Конституції, Президент України має право ввести воєнний стан в разі збройної агресії або загрози нападу на державу, що підтверджується рішенням Верховної Ради України. Це положення забезпечує законність та легітимність таких дій, водночас встановлюючи механізми контролю за

діями виконавчої влади [1].

- 2. Законодавча база:

Основним нормативно-правовим актом, що регулює правовий режим воєнного стану, є Закон України «Про правовий режим воєнного стану». Цей закон визначає порядок введення, дії та скасування воєнного стану, а також права і обов'язки громадян, підприємств, установ та організацій в умовах воєнного стану. Також важливу роль відіграє Закон України «Про національну безпеку України», який визначає стратегічні напрямки державної політики у сфері національної безпеки та оборони [2].

- 3. Організаційно-правові механізми:

В умовах воєнного стану особлива роль належить органам державної влади, зокрема Збройним Силам України, правоохоронним органам та органам місцевого самоврядування. Законодавством передбачено розширення повноважень цих органів, що дозволяє їм оперативно реагувати на загрози та забезпечувати належний рівень національної безпеки. Наприклад, можуть бути встановлені такі заходи як комендантська година, обмеження пересування, введення цензури в ЗМІ та інші заходи, необхідні для захисту держави.

- 4. Міжнародно-правовий аспект:

Україна, як член міжнародного співтовариства, зобов'язана дотримуватися норм міжнародного гуманітарного права, зокрема Женевських конвенцій, які регулюють захист жертв війни, а також інших міжнародних договорів, що визначають правила ведення збройних конфліктів. Це забезпечує захист прав людини навіть в умовах воєнного стану та сприяє легітимності дій держави на міжнародній арені.

- 5. Взаємодія з міжнародними організаціями:

Важливим аспектом забезпечення національної безпеки є співпраця з міжнародними організаціями, такими як ООН, ОБСЄ, НАТО та Європейський Союз. Ця співпраця включає обмін інформацією, технічну та фінансову підтримку, а також спільні заходи щодо зміцнення обороноздатності країни. В умовах воєнного стану така взаємодія стає критично важливою для мобілізації ресурсів та координації дій на

міжнародному рівні.

Для підвищення ефективності правових основ забезпечення національної безпеки під час воєнного стану необхідно вжити комплекс заходів, спрямованих на вдосконалення кожного з ключових аспектів.

Більш детально зупинимося на наступних аспектах, а саме:

- підвищення обізнаності громадян – тобто проведення інформаційних кампаній для громадян з метою пояснення прав та обов'язків під час воєнного стану, що сприятиме підвищенню громадської підтримки та готовності до надзвичайних ситуацій.

- регулярний перегляд та оновлення законодавства – створення робочої групи для періодичного перегляду та оновлення законодавчих актів, що регулюють воєнний стан, з урахуванням нових викликів та загроз.

- адаптація міжнародного досвіду – вивчення та адаптація передового міжнародного досвіду регулювання національної безпеки в умовах воєнного стану, зокрема через співпрацю з експертами та організаціями.

- зміцнення правових гарантій прав людини – розробка додаткових механізмів захисту прав людини під час воєнного стану, що відповідатимуть міжнародним стандартам [3, с 11-12].

Отже, покращення правових основ забезпечення національної безпеки під час воєнного стану потребує скоординованих зусиль на всіх рівнях державного управління та активної взаємодії з міжнародними партнерами. Регулярний перегляд і вдосконалення нормативно-правової бази, підвищення рівня підготовки та координації органів влади, а також адаптація міжнародного досвіду можуть значно підвищити ефективність функціонування системи національної безпеки України.

Список використаних джерел:

1. Конституція України. Прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 року із змінами, внесеними згідно із Законом від 01. 01. 2020 р. //Відомості Верховної Ради України. – 1996. – №30. – Ст. 161; 2020. – № 5. –Ст. 106.

2. ЗАКОН УКРАЇНИ Про правовий режим воєнного стану (Відомості Верховної Ради (ВВР), 2015, № 28, ст. 250) URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/389-19#Text> (дата звернення 20.05.2024).

3. Шевченко М.М., Зозуля О.С., Храпач Г.С., Лепіхов А.В. Російсько-українська війна: особливості реалізації загроз державному суверенітету України та перспективи виходу з війни. Збірник наукових праць Центру воєнно-стратегічних досліджень Національного університету оборони України імені Івана Черняхівського. 2022. № 2(75). URL: <http://znp-cvsvd.nuou.org.ua/article/view/266598/262571> (дата звернення 20.05.2024).

Федорів С.С.

студент 4 курсу групи ПЗ-20-1-іф

Івано-Франківської філії Університету «Україна»

Пилипів Руслан Миронович

доцент кафедри права та гуманітарних дисциплін

Івано-Франківської філії Університету «Україна»,

кандидат юридичних наук, доцент

УДОСКОНАЛЕННЯ АДМІНІСТРАТИВНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ЗА БУЛІНГ

На сьогодні у світі залишається критичною проблема насильства і, зокрема, булінгу – цькування та проявів агресії до особистості з метою її принизити. Сотні мільйонів дітей та молодих людей у кожному куточку планети страждають від їх проявів з боку інших людей – сторонніх і навіть рідних. Чи існувала ця проблема раніше або ж виникла як побічний ефект від глобалізації? За результатами опитувань 67% респондентів дали позитивні відповіді щодо наявності випадків боулінгу в їх житті, чи їх знайомих [1].

До 2019 року національне законодавство України не містило поняття булінгу (цькування) учасника освітнього процесу, втім це не означало, що цієї проблеми в нашому суспільстві не існувало. За статистикою майже 70% українських дітей були жертвами або кривдниками, або свідками боулінгу [2]. Наприкінці 2018 року був прийнятий Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо протидії булінгу (цькуванню)». Цей правовий акт не лише дав визначення поняттю «булінг», а й запровадив механізм протидії цьому негативному явищу, встановив адміністративну відповідальність за вчинення цькування та певну бездіяльність адміністрації закладів освіти. Але застосування чинних положень законодавства у практичній діяльності не позбавлено низки вад.

У законі визначено не тільки поняття «булінгу» та механізм протидії йому, але й встановлено адміністративну відповідальність за вчинення цькування – Кодекс України про адміністративні правопорушення (далі – КУпАП) доповнено статтею 173-4. Згідно КУпАП, булінг (цькування) – це діяння учасників освітнього процесу, які полягають у психологічному, фізичному, економічному, сексуальному насильстві, у тому числі із застосуванням засобів електронних комунікацій, що вчиняються стосовно малолітньої й неповнолітньої особи або такою особою стосовно інших учасників освітнього процесу, внаслідок чого могла бути чи була заподіяна шкода фізичному чи психічному здоров'ю. Закон України «Про освіту» також було доповнено поняттям «булінг», крім цього було виділено типові ознаки цього явища. Серед них: 1) систематичність діяння; 2) наявність сторін (кривдник – булер, потерпілий – жертва булінгу, спостерігачі); 3) дії або бездіяльність кривдника, наслідком яких є заподіяння психічної та/або фізичної шкоди, приниження, страх, тривога, підпорядкування потерпілого інтересам кривдника та/або спричинення соціальної ізоляції потерпілого [3, с. 145].

Окремою формою цькування виділяють кібербулінг. Він отримав поширення з появою мобільних пристроїв та Інтернету. У цьому випадку зброєю булера стають соціальні мережі, різноманітні форуми, чати, надіслання СМС-повідомлень на мобільні телефони тощо. Булер може застосовувати анонімні погрози, дзвінки з мовчанням, переслідування або просто записувати відео зі знущенням, а потім поширювати його серед інших, або у мережі Інтернету.

Як слушно зазначає М. Веселов інститут адміністративної відповідальності у сфері ювенальної юстиції охоплює такі напрями реалізації, як: захист прав неповнолітніх, що притягаються до відповідальності за вчинення адміністративних правопорушень (адміністративна відповідальність неповнолітніх); адміністративна відповідальність батьків або осіб, що їх замінюють, за невиконання обов'язків щодо виховання дітей, зокрема так зване перекладання відповідальності («трансмисія») за вчинення особою віком від 14 до 16 років адміністративного проступку; адміністративна відповідальність посадових осіб за протиправні дії чи бездіяльність, що порушують

права дітей або не забезпечують їх дотримання іншими фізичними чи юридичними особами [4, с. 53]. Це цілком втілюється у відповідних частинах статті 173-4 КУпАП. Норми цієї статті КУпАП передбачають відповідальність не тільки за безпосереднє здійснення булінгу учасником освітнього процесу (відповідальність за булінг покладається на осіб, які досягли віку адміністративної відповідальності безпосередньо, а у разі вчинення таких дій малолітніми або неповнолітніми особами віком від чотирнадцяти до шістнадцяти років – на батьків дитини), але й за неповідомлення керівником закладу освіти органів Національної поліції про випадки цькування. Що ж стосується вчителів – для них не передбачено відповідальності за приховування булінгу, хоча вони займають провідне місце серед осіб, яким зазвичай стає відомо про подібні факти. Розгляд питань про притягнення до адміністративної відповідальності за вчинення булінгу належить суду.

Для того, щоб запобігання булінгу в Україні було більш ефективним потрібно удосконалювати превентивні заходи (активізація виховного та психологічного впливу, у формі бесід у школі, тренінгів, які б проводилися за участю вчителів, батьків та дітей, проводити більше правопросвітницької роботи серед дітей та підлітків) та заходи адміністративної відповідальності.

Задля покращення адміністративної відповідальності пропонуємо передбачити: 1) у КУпАП (окремою частиною статті 173-4) адміністративну відповідальність для педагогічного складу закладів освіти за бездіяльність у разі виявлення фактів булінгу серед учнів; 2) адміністративну відповідальність не лише для осіб, які безпосередньо вчиняють дії, які кваліфікуються як булінг, а й для тих осіб, які активно сприяють настанню негативних наслідків від цькування шляхом підбурювання основних виконавців, фото-, відеозйомки та викладення до Інтернету таких фактів тощо; 3) обов'язковість складання висновку психологу за фактом булінгу, залучення до розгляду у суді справ про адміністративні правопорушення, передбачених статтею 173-4 КУпАП психологів, враховувати їх висновки та пропозиції при обранні заходів реагування, передбачених законодавством.

Список літератури:

1. Як подолати булінг, на думку молоді. URL: <https://ukraine.ureport.in/story/390/#:~:text> (дата звернення: 01.11.2023).
2. Чайка К. Булінг: Не мовчи, дій – інакше зацькують. *Український інтерес*. 2018. URL: <https://uain.press/articles/buling-ne-movchy-dij-inakshe-zatskuyut-717934> (дата звернення 02.11.2023).
3. Пилипів Р. М. Окремі питання вдосконалення адміністративно-правової протидії булінгу в Україні. Вчені записки ТНУ імені В.І. Вернадського. Серія: юридичні науки. 2020. № 3. Т. 31(70). С. 144–148. DOI <https://doi.org/10.32838/TNU-2707-0581/2020.3/25>.
4. Веселов М. Інститут адміністративної відповідальності у системі ювенальної юстиції. *Зовнішня торгівля: економіка, фінанси, право. Серія. Юридичні науки*. 2019. № 5 (106). С. 49–63. DOI: 10.31617/zt.knute.2019(106)05.

Федорович Олександр Васильович

студент 4-го курсу Навчально-наукового юридичного інституту Прикарпатського національного університету ім. В. Стефаника

КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВА ХАРАКТЕРИСТИКА НЕЗАКОННОГО ВИКОРИСТАННЯ З МЕТОЮ ОТРИМАННЯ ПРИБУТКУ ГУМАНІТАРНОЇ ДОПОМОГИ, БЛАГОДІЙНИХ ПОЖЕРТВ АБО БЕЗОПЛАТНОЇ ДОПОМОГИ

Тема гуманітарної допомоги, благодійних пожертв або безоплатної допомоги та їх належного використання не перестає бути актуальною для України з початку воєнних дій, які вчиняються під впливом та безпосередньо збройними силами російської федерації з 2014 року. Гуманітарна допомога та благодійні пожертви продовжують забезпечувати нагальні потреби наших захисників, вимушених переселенців та людей, постраждалих від війни загалом.

Повномасштабне вторгнення військ держави-терориста зумовило суттєві зміни у правовій системі України, і кримінальний закон не став винятком. На теперішній стан ВРУ внесено понад 20 змін до положень Кримінального кодексу, у тому числі, у частині криміналізації незаконного використання з метою отримання прибутку гуманітарної допомоги, благодійних пожертв або безоплатної допомоги(ст. 201-2).

Згідно з даними Офісу Генерального прокурора, у 2022 р. було обліковано 384 правопорушення за ст. 201-2 КК, в 58 випадках було вручено повідомлення про підозру та передано 25 обвинувальних актів до суду, у 2023 р. обліковано 188 правопорушень, в 36 випадках вручено повідомлення про підозру та передано 25 обвинувальних актів до суду[6]. Відповідно, можна зробити висновок, що динаміка є негативною, хоча обороти постачання гуманітарної допомоги не зменшуються.

Аналіз здобутків кримінально-правової доктрини, а також практики правозастосування надав можливість зосередити увагу на наступних дискусійних положеннях ст. 201-2 КК України:

1) обсяг поняття «гуманітарна допомога». Відповідно до визначення ЗУ «Про гуманітарну допомогу», сюди входять такі види допомоги як виконання робіт та/або

надання послуг, в т.ч. надання медичних послуг. З урахуванням того, що у ст. 201-2 КК фігурують лише «товари (предмети) гуманітарної допомоги» і «таке майно», можна зробити висновок про те, що нецільове використання гуманітарної допомоги, наданої у вигляді робіт чи послуг, не утворює складу к. пр., передбаченого ст. 201-2 КК. Зазначене стосується і такого різновиду гуманітарної допомоги, як безоплатна допомога, під якою розуміють надання гуманітарної допомоги без будь-якої грошової, матеріальної або інших видів компенсацій донорам і яка також може надаватись у вигляді виконаних робіт чи наданих послуг. Констатуємо у даному випадку неузгодженість окресленої кримінально-правової заборони із приписами регулятивного законодавства, а отже, порушення принципу системно-правової несуперечливості криміналізації діяння[1, с. 27];

2) визначення значного розміру шкоди, як обов'язкової ознаки складу правопорушення викликало неоднозначне сприйняття у колі науковців. Відповідно до положень статті, діяння не буде визнаватися як дане кримінальне правопорушення, якщо сума реалізованої неналежним чином допомоги складатиме менше ніж 530 000 грн (350 нмдг), що змушує правоохоронні органи використовувати для кваліфікації положення ст. 190, 191 та інших статей з розділу VI «Кримінальні правопорушення проти власності»[5];

3) місце знаходження норми в структурі кримінального кодексу. Вважаємо за недоцільне розміщення даної норми серед статей, які регулюють кримінальні правопорушення у вигляді контрабанди та її безпосередніх видів, оскільки незаконне використання гуманітарної допомоги можливе і без переміщення її через державний кордон, що не відповідає принципу системності законодавства і може викликати певні сумніви в застосуванні норми. З одного боку, дана прив'язка в нормі знаходить своє виправдання, через підслідність розслідування відповідних справ, адже досудове розслідування діянь передбачених статтею 201-2 здійснюється Службою безпеки України та її територіальними відділеннями, а інші, менші за розміром схожі діяння перебуватимуть під відповідальністю органів Національної поліції. Проте, ефективність даного варіанту норми залишається під великим питанням.

Іншою проблемою виступає обов'язковість мети правопорушення – отримання прибутку, адже існує суттєвий перелік правочинів, які може здійснити особа, реалізуючи допомогу неналежним чином і без отримання прибутку. Сюди можна віднести і договір дарування, оплати боргових зобов'язань, оплати послуг, які за своєю природою не утворюють прибутку, проте елемент реалізації допомоги неналежним чином зберігається.

Підсумовуючи вказане, слід визнати, що включення ст. 201-2 до КК стало не лише проявом надмірної криміналізації і невиправданої казуїстичності кримінального закону, а й підґрунтям для чергової правової невизначеності (суперечливе розуміння ознак предмета цього к. пр., його мети, суб'єкта тощо). Не можемо визнати обґрунтованою потребу в існуванні окремої (спеціальної) кримінально-правової заборони, розрахованої на «розкрадання» предметів гуманітарної допомоги і благодійних пожертв. При цьому запропоновані у юридичній літературі «точкові» зміни ст. 201-2 КК навряд чи дозволять вирішити нагальні питання, пов'язані з її застосуванням.

Найбільш оптимальним варіантом забезпечення належної кримінально-правової охорони вбачаємо розширення обсягу ст. 191 КК України, за рахунок появи кваліфікуючих ознак у вигляді відповідальності за привласнення, заволодіння або розтрату гуманітарної допомоги чи благодійних пожертв. Підстав також передбачити відповідальність за аналізовану поведінку, якщо вона вчинена службовою особою через зловживання службовим становищем.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Дудоров О. О. КРИМІНАЛЬНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА НЕЗАКОННЕ ВИКОРИСТАННЯ ГУМАНІТАРНОЇ ДОПОМОГИ: ПРОБЛЕМИ КВАЛІФІКАЦІЇ ТА ВДОСКОНАЛЕННЯ ЗАКОНОДАВСТВА / О. О. Дудоров, Р. О. Мовчан, Д. В. Каменський. // Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ.. – 2023. – №1. – С. 21–37.

2. Про гуманітарну допомогу : Закон України від 22.10.1999 р. № 1192-XIV :

станом на 23.01.2024 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1192-14#Text> (дата звернення: 05.05.2024)

3. Про благодійну діяльність та благодійні організації : Закон України від 05.07.2012 р. № 5073-VI : станом на 23.01.2024 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5073-17#Text> (дата звернення: 05.05.2024)

4. Кришевич О. В. Кримінальна відповідальність за нецільове використання гуманітарної допомоги чи один з видів шахрайства. Вісник Асоціації кримінального права України. 2022. № 1 (17). С. 173–183. DOI: <https://doi.org/10.21564/2311-9640.2022.17.258361>.

5. Кримінальний кодекс України : Кодекс України від 05.04.2001 р. № 2341-III : станом на 28 берез. 2024 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text>(дата звернення: 05.05.2024).

6. Статистика офісу Генерального прокурора про зареєстровані кримінальні правопорушення та результати їх досудового розслідування за 2023-2024 роки. URL: <https://gp.gov.ua/ua/posts/pro-zareyestrovani-kriminalni-pravoporushennya-ta-rezultati-yih-dosudovogo-rozsliduvannya-2>

Олексій ХІЗАНОВ

курсант 102 н.г. ННІ №1

Національної академії внутрішніх справ,
рядовий поліції

Науковий керівник:

Андрій ТИМЧИШИН – д.ю.н., професор
кафедри права та гуманітарних дисциплін
Івано-Франківської філії Університету
«Україна»

ЕКОНОМІЧНІ ЗЛОЧИНИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ: ПРАВОВІ ВИКЛИКИ ТА СПОСОБИ БОРОТЬБИ

В умовах воєнного стану економічні злочини стають особливо гострою проблемою, що вимагає посиленої уваги з боку держави та правоохоронним органів. Економічні злочини включають корупцію, незаконне привласнення державних коштів, контрабанду, шахрайство та інші форми незаконної економічної діяльності, які підривають економічну стабільність та національну безпеку. Воєнний стан створює особливі правові виклики у боротьбі з цими злочинами.

Одним із ключових правових викликів є забезпечення ефективного контролю за використанням державних коштів. У період воєнного стану значні фінансові ресурси спрямовуються на військові потреби та гуманітарну допомогу. Це створює можливості для корупційних схем та нецільового використання бюджетних коштів [1, с.164-184]. Правозастосовні органи повинні бути оснащені адекватними інструментами для моніторингу та контролю фінансових потоків, а також мати можливість оперативно реагувати на виявлені порушення.

Контрабанда також стає серйозною проблемою в умовах воєнного стану. Військові конфлікти часто супроводжуються посиленням контролю за кордонами та

переміщенням товарів, що створює умови для незаконного обігу товарів, зокрема зброї, наркотиків та інших заборонених речовин. Контрабанда не лише підриває економіку, а й може мати серйозні наслідки для національної безпеки. Успішна боротьба з цим видом злочинів вимагає координації між різними відомствами, включаючи митні служби, прикордонні війська та правоохоронні органи.

Шахрайство у сфері державних закупівель є ще одним поширеним економічним злочином під час воєнного стану [2]. Потреба в швидких закупівлях військової техніки, медичних засобів та інших товарів часто призводить до зниження рівня контролю за тендерними процедурами. Це може сприяти укладанню контрактів з ненадійними постачальниками, завищенню цін та поставкам неякісної продукції. Для протидії цьому необхідно посилити контроль за тендерними процедурами та забезпечити прозорість державних закупівель.

Корупція в державних установах залишається однією з найсерйозніших загроз в умовах воєнного стану. Посилення центральної влади та концентрація ресурсів створюють умови для зловживання владою. Боротися з корупцією необхідно не лише шляхом покарання винних, але й через впровадження ефективних превентивних заходів, таких як підвищення заробітної плати державних службовців, створення умов для незалежної роботи антикорупційних органів та підвищення рівня прозорості у прийнятті рішень.

Одним із правових викликів є також забезпечення захисту прав постраждалих від економічних злочинів [3]. В умовах воєнного стану часто зростає кількість шахрайських схем, спрямованих на обман громадян. Люди можуть втрачати свої заощадження через фінансові піраміди, фіктивні благодійні організації та інші форми шахрайства. Важливо забезпечити, щоб правова система була здатна оперативно реагувати на такі злочини, а постраждалі мали доступ до справедливого судового розгляду та компенсації збитків.

Воєнний стан також ускладнює діяльність правоохоронних органів через підвищену небезпеку та нестачу ресурсів [3]. Військові конфлікти та терористичні загрози часто вимагають значної частини поліцейських та інших правозастосовних

ресурсів, що може послабити боротьбу з економічними злочинами. Це вимагає від уряду розробки спеціальних стратегій та залучення додаткових ресурсів для забезпечення ефективної роботи правоохоронних органів у цих умовах.

На завершення, боротьба з економічними злочинами в умовах воєнного стану є складним та багатогранним завданням, що потребує комплексного підходу. Необхідно не лише посилити правозастосовну діяльність, але й забезпечити прозорість та підзвітність у використанні державних коштів, розробити ефективні превентивні заходи та забезпечити захист прав постраждалих. Лише за умови скоординованих дій усіх державних органів можна досягти значних успіхів у подоланні цих правових викликів.

Список використаних джерел:

1. Скакун Т. О. Економічні злочини: сутнісні ознаки та криміналістичний аналіз їх вчинення. Ефективна економіка. 2018. № 3. URL: http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/3_2018/155.pdf (дата звернення 20.05.2024).
2. Дикий А. П., Барановська Т. В. Методологія формування та реалізації державної політики запобігання та протидії економічній злочинності в системі гарантування економічної безпеки держави. Наукові інновації та передові технології. 2023. № 2 (16). С. 148–168.
3. Дикий А. П. Системні проблеми державної політики запобігання та протидії економічній злочинності. Інвестиції: практика та досвід. 2023. № 3. С. 57–63.

Павло ЯЩУР

курсант 102 н.г. ННІ №1

Національної академії внутрішніх справ,
рядовий поліції

Науковий керівник:

Андрій ТИМЧИШИН – д.ю.н., професор
кафедри права та гуманітарних дисциплін
Івано-Франківської філії Університету
«Україна»

ВПЛИВ ВОЄННОГО СТАНУ НА ЕКОНОМІЧНІ ПРАВА ГРОМАДЯН

Вплив воєнного стану на економічні права громадян є багатограним і може мати як безпосередні, так і опосередковані наслідки. Воєнний стан часто супроводжується низкою урядових заходів, спрямованих на забезпечення національної безпеки та стабільності. Ці заходи можуть обмежувати або змінювати економічні права громадян, включаючи право на власність, право на працю, підприємницьку діяльність та соціальні гарантії.

Одним із перших і найбільш помітних наслідків воєнного стану є обмеження свободи підприємницької діяльності. В умовах військової мобілізації та посилення контролю за ресурсами, уряди можуть запроваджувати регуляції, які обмежують або забороняють певні види економічної діяльності. Наприклад, можуть бути встановлені обмеження на використання матеріалів та продукції військового та подвійного призначення, що може призвести до скорочення виробництва у деяких галузях. Це, в свою чергу, впливає на зайнятість населення та рівень доходів громадян [1, с. 32-45].

Іншим важливим аспектом є обмеження права на власність. В умовах воєнного стану держава може здійснювати реквізицію приватного майна для задоволення військових потреб, що було закріплено в новому законі України «Про мобілізаційну

підготовку та мобілізацію» . Що може включати транспортні засоби, будівлі та інші ресурси [3]. Хоча такі дії зазвичай супроводжуються обіцянками компенсації, практика може варіюватися, і громадяни не завжди отримують повну або своєчасну компенсацію за своє майно, що створює додаткове фінансове навантаження.

Воєнний стан також часто призводить до змін у сфері праці. Зокрема, може збільшитися безробіття через закриття підприємств або скорочення їх діяльності. Одночасно з цим, може відбутися примусове залучення громадян до виконання робіт, пов'язаних з національною безпекою та обороною. Такі заходи обмежують свободу вибору праці та можуть погіршити умови праці, оскільки часто пов'язані з небезпекою для життя та здоров'я працівників [2, с. 7-84].

Соціальні права громадян під час воєнного стану також зазнають значних змін. Бюджетні кошти часто перенаправляються на військові потреби, що може призвести до скорочення фінансування соціальних програм, медичних послуг та освіти. Як результат, населення може зіштовхнутися з погіршенням доступу до основних соціальних послуг та збільшенням фінансового навантаження на домогосподарства.

Варто також зазначити, що в умовах воєнного стану може зростати інфляція, що впливає на купівельну спроможність громадян. Збільшення витрат на оборону часто супроводжується випуском додаткової грошової маси або залученням зовнішніх запозичень, що призводить до знецінення національної валюти [1, с. 4-28]. Як наслідок, зростають ціни на товари першої необхідності, що ускладнює забезпечення базових потреб для багатьох громадян.

Попри всі ці негативні аспекти, варто зазначити, що в деяких випадках воєнний стан може сприяти розвитку певних галузей економіки, зокрема тих, що пов'язані з оборонною промисловістю та національною безпекою. Це може створити нові робочі місця та сприяти розвитку технологій. Однак, такі позитивні ефекти, як правило, не можуть компенсувати загальні негативні наслідки для економічних прав громадян, тому що зазвичай зростання цих секторів економіки повністю фінансується державним бюджетом та видатками на оборонну промисловість.

У підсумку, вплив воєнного стану на економічні права громадян є комплексним і багатогранним. З одного боку, заходи, вжиті урядом для забезпечення національної безпеки, можуть обмежувати свободу підприємництва, права на власність та працю, а також погіршувати доступ до соціальних послуг. З іншого боку, у деяких випадках можуть з'явитися нові економічні можливості, пов'язані з розвитком оборонних технологій та інфраструктури. Загалом, забезпечення балансу між національною безпекою та захистом економічних прав громадян залишається однією з головних викликів під час воєнного стану.

Список використаних джерел

1. Моніка Смуш-Кулеша, Алла Федорова, Богдан Мойса; СОЦІАЛЬНІ ПРАВА В УКРАЇНІ ПІД ЧАС ВІЙНИ. Звіт про оцінку потреб. Рада Європи. 2022, 65 с. [сайт]. URL: <https://rm.coe.int/needs-assessment-ua-2/1680a9b408> (дата звернення 20.05.2024).
2. Конституційні права і свободи людини та громадянина в умовах воєнного стану: матеріали наукового семінару (23 червня 2022 р.) / упор. М. В. Ковалів, М. Т. Гаврильців, Н. Я. Лепіш. Львів: ЛьвДУВС, 2022. 315 с.
3. ЗАКОН УКРАЇНИ Про мобілізаційну підготовку та мобілізацію (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1993, № 44, ст.416) [сайт]. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3543-12?find=1&text=%D1%82%D1%80%D0%B0%D0%BD%D1%81#w1_1 (дата звернення 20.05.2024).

СЕКЦІЯ:
ВЕКТОР РОЗВИТКУ КОМП'ЮТЕРНОЇ ІНЖЕНЕРІЇ

Андрухів Андрій Богданович
студент II курсу, групи ПІ-22-1-if,
Івано-Франківської філії Університету «Україна»

Науковий керівник:
Яциняк І.І.
доцент кафедри інформаційних технологій та програмування
Івано-Франківської філії Університету «Україна»

**ІНФОРМАЦІЙНІ ПОТОКИ В ЦИФРОВУ ЕПОХУ: ЯК СОЦІАЛЬНІ МЕРЕЖІ
ЗМІНЮЮТЬ СПОЖИВАННЯ НОВИН ПІД ЧАС ВІЙНИ**

Цифрова епоха принесла значні зміни в способі, яким ми споживаємо новини. Соціальні мережі стали важливим каналом для отримання новин, особливо під час війни. Це змінило не тільки спосіб, яким ми споживаємо новини, але й самі інформаційні потоки.

Соціальні мережі, такі як Facebook, Twitter та Instagram, стали важливими платформами для поширення новин. Вони надають можливість швидко та ефективно поширювати інформацію, що робить їх ідеальними для використання під час війни. Це означає, що новини можуть бути поширені миттєво, що є особливо важливим у випадку війни, коли ситуація може швидко змінюватися.

Однак, це також означає, що інформаційні потоки стають більш складними. Новини тепер поширюються не тільки через традиційні канали, такі як телебачення та газети, але й через соціальні мережі. Це означає, що користувачі мають більше контролю над тим, які новини вони бачать, але також може призвести до поширення дезінформації.

В цілому, цифрова епоха та соціальні мережі змінили спосіб, яким ми споживаємо

новини, і це має важливі наслідки для інформаційних потоків, особливо під час війни. Це вимагає від нас більш критичного ставлення до інформації, яку ми споживаємо, і розуміння того, як ці зміни впливають на наше сприйняття світу.

Цифрова епоха та соціальні мережі продовжують впливати на інформаційні потоки. З розвитком технологій та збільшенням кількості користувачів соціальних мереж, ми можемо очікувати, що цей вплив лише зростатиме. Це може призвести до змін у способі, яким ми споживаємо новини, а також до змін у самій природі новин. Наприклад, можливо, ми побачимо більше персоналізованих новин, які відповідають інтересам та переконанням окремих користувачів.

Важливо розуміти ці зміни та їх вплив на споживання новин, щоб ми могли навчитися краще навігувати в цифровому світі. Це включає в себе розуміння того, як соціальні мережі впливають на наше сприйняття новин, а також того, як ми можемо критично оцінювати інформацію, яку ми отримуємо через ці канали. Це також означає, що нам потрібно бути свідомими можливих викликів, таких як дезінформація та фейкові новини.

Щодо війни в Україні, соціальні мережі відіграли важливу роль у поширенні новин та інформації. Вони дозволили людям швидко отримувати оновлення про події на лінії фронту, а також ділитися своїми власними історіями та досвідом. Однак, це також призвело до поширення дезінформації та пропаганди, що створило додаткові виклики для людей, які намагаються зрозуміти ситуацію. Тому критичне ставлення до інформації, яку ми отримуємо через соціальні мережі, є особливо важливим у таких обставинах.

Соціальні мережі в Україні відіграли важливу роль у поширенні новин та інформації під час війни¹. Вони дозволили людям швидко отримувати оновлення про події на лінії фронту, а також ділитися своїми власними історіями та досвідом¹. Це стало можливим завдяки широкому розповсюдженню соціальних мереж серед українців. За даними мережі ОПОРА, у 2023 році соцмережі стали основним “постачальником” новин для 77,9% українців². Відповідно соціальні мережі позбавлені фільтрів цензури та перевірки на достовірність контенту створюють унікальний простір новин, що

активно приймає участь у формуванні світобачення пересічного українського користувача.

В цілому, соціальні мережі в Україні відіграли важливу роль у поширенні новин та інформації під час війни, але це також призвело до поширення дезінформації та пропаганди. Це підкреслює важливість критичного ставлення до інформації, яку ми споживаємо, та нашу відповідальність за поширення достовірної інформації.

Райснд Ренат Ігорович
*студент IV курсу, групи ПІ-20-1-if,
Івано-Франківської філії Університету «Україна»*

Науковий керівник:

Іляш Ю.Ю.

*доцент кафедри інформаційних технологій та програмування
Івано-Франківської філії Університету «Україна»*

ІНТЕГРАЦІЯ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ В РІЗНІ ГАЛУЗІ ПРОМИСЛОВОСТІ: МОЖЛИВОСТІ ТА ВИКЛИКИ

Штучний інтелект у медицині: зрушення можливостей лікування. Штучний інтелект (ШІ) сьогодні застосовується для аналізу медичних зображень і прогнозування результатів лікування, а також для побудови персоналізованих стратегій лікування. Алгоритми машинного навчання використовуються для забезпечення ефективної та результативної діагностики таких серйозних захворювань, як рак і серцево-судинні захворювання, що значно знижує ризик для пацієнтів і покращує спосіб призначення лікування.

Автономні транспортні засоби: надійність та продуктивність. Автономні транспортні засоби - це машини, які, як кажуть, залежать від штучного інтелекту, щоб мінімізувати кількість нещасних випадків на дорогах завдяки поліпшенню розпізнавання об'єктів і прогнозуванню дій інших учасників дорожнього руху. З іншого боку, існують певні технічні та етичні проблеми, пов'язані з впровадженням безпілотних автомобілів в існуючу транспортну систему.

Розумні міста: якщо відповідна економічна політика спрямована на сталий розвиток міської інфраструктури. ШІ допомагає в розвитку розумних міст, що включає використання додатків для полегшення перевезень, управління енергією, регулювання потоку води і забезпечення належного догляду за інфраструктурними системами міста.

Це може допомогти підвищити ефективність використання ресурсів, а також покращити рівень життя мешканців.

Фінансові технології: оптимізація безпеки та процесів. Застосування технології штучного інтелекту у фінансовому секторі в майбутньому буде спрямоване на автоматизацію фінансових процесів, допомогу в управлінні процесами, оцінці ризиків та безпеці транзакцій у процесі забезпечення фінансової безпеки. Підходи машинного навчання корисні для класифікації шахрайських випадків і прогнозування тенденцій у фінансовій торгівлі.

Сільське господарство: підвищення врожайності та стале виробництво. ШІ можна використовувати в сільському господарстві для підвищення ефективності використання виробничих ресурсів, відстеження посівів і прогнозування врожайності. Це сприяє поліпшенню процесів у сільському господарстві та його впливу на навколишнє середовище.

Промислове виробництво: підвищення продуктивності складів завдяки автоматизації. Застосування штучного інтелекту в промисловості може допомогти в автоматизації рутинних функцій, зменшенні кількості виробничих збоїв і оптимізації виробничої діяльності. Це допомагає підвищити ефективність виробництва і знизити собівартість продукції.

Освіта: кастомізація та інтеграція технологій штучного інтелекту. AI дає змогу відстежувати прогрес студентів і підлаштовувати контент і методи його подачі відповідно до індивідуальних особливостей кожного учня. Це призводить до більшої ефективності навчального процесу, спрямованого на підвищення якості освіти.

Кібербезпека: поліція: виявлення та подолання небезпеки. Штучний інтелект дозволяє визначити характер кібератак, а також дає можливість негайно протидіяти їм. Застосування методів машинного навчання дозволяє реагувати на нові типи атак і, відповідно, підвищити безпеку інформаційних систем.

Електронна комерція: покращення клієнтського досвіду. ШІ можна використовувати для покращення обслуговування клієнтів шляхом "мозкового штурму" товарів, які можуть сподобатися клієнту на основі його минулої поведінки. Це допомагає

підвищити задоволеність клієнтів, а також збільшити продажі .

Варто також зосередитися на етичних стандартах і прозорості. Застосування штучного інтелекту також безпосередньо пов'язане з питанням етичних стандартів і прозорості алгоритмів. Тому неминучим є створення алгоритмів, які ґрунтуються на рівності та завжди захищають права і свободи кожного користувача .

Штучний інтелект у творчості: нові можливості для художньої творчості. Штучний інтелект відкриває нові можливості для творчості, оскільки дозволяє генерувати контент, такий як музика, візуальні ефекти та література, за допомогою моделей машинного навчання. Штучний інтелект може робити набагато більше, ніж просто демонструвати твори мистецтва, урізноманітнюючи його форми та стилі .

Технологічна сингулярність: як виглядатиме майбутнє: конвергенція людини і машини. Досягнення в галузі штучного інтелекту породили гіпотетичні розмови про перспективи технологічної сингулярності, тобто народження машин з надвисоким інтелектом, які перевершать людину. У зв'язку з цим постають питання про те, чи співіснуюватимуть люди і комп'ютерні системи в майбутньому світі та яку роль відіграватиме людство в новій ері.

Список використаних джерел:

- Smith J. Advances in AI for personalized medicine. Medical Journal, 2023.
- Johnson R. Autonomous Vehicles: Safety and Challenges. TechReview, 2023.
- Brown L. Smart Cities: The Future of Urban Living. Urban Studies, 2023.
- Miller K. AI in Financial Technology: Enhancing Security and Efficiency. Finance Today, 2023.
- Greenfield A. AI and Agriculture: Improving Yield and Sustainability. Agricultural Journal, 2023.
- White P. Industrial AI: Automation and Productivity. Manufacturing Monthly, 2023.
- Thompson E. AI in Education: Personalized Learning. Education Innovations, 2023.

Олексин Володимир Степанович
студент IV курсу, групи ЗПІ-20-if,
Івано-Франківської філії Університету «Україна»

Науковий керівник:

Саган Н.З.

*ст. викл. кафедри інформаційних технологій та програмування
Івано-Франківської філії Університету «Україна»*

РОЗВИТОК FINTECH ГАЛУЗІ В УКРАЇНІ І СВІТІ.

Під “fintech” розуміють програмне або технологічне нововведення у фінансових послугах. Компанії, що працюють в цій сфері, зазвичай намагаються поліпшити існуючу фінансову інфраструктуру або створити нову. Як правило, вони безпосередньо конкурують з банками.

Згідно з індексом FintechAdoption від EY, майже третина споживачів у світі використовує дві і більше фінансових технологій.

Найбільш популярні fintech-сервіси - онлайн-платежі (використовують 50% опитаних), сервіси для страхування авто і здоров'я (24%), додатки для інвестування і примноження капіталу (20%), онлайн-платформи для позики (10%), інструменти фінансового планування (10%).

Виконавчий директор венчурного фонду GR Capital Максим Філіпов каже, що зараз відбувається unbundling фінансового ринку: заміна формату традиційного банку сотнями технологічних продуктів і сервісів.

Стартапи завойовують цей ринок, так як забезпечують кращий користувацький досвід і фокусуються на вирішенні конкретної проблеми.

Поширенню фінансових технологій в Україні сприяє зростання проникнення інтернету. За даними Київського міжнародного інституту соціології, у 2008 році тільки 24% дорослого населення України мало доступ до інтернету, в 2017 році ця цифра досягла

63%.

У GR Capital, вважають, що потенційний перехід до відкритих API відповідно до директиви PSD2 ЄС прискорить розвиток fintech-сервісів в Україні. Директива передбачає, що банки за згодою клієнтів зможуть передавати їх акаунти fintech-стартапам, щоб ці дані використовувалися для створення нових продуктів або управління фінансами.

Впровадження директиви PSD2 в Україні зараз на стадії ідеї, проте Національний банк активно підтримує цю ініціативу.

В Україні налічується понад 80 компаній, які розробляють інноваційні рішення для фінансової сфери. 58% fintech-проектів були засновані протягом останніх трьох років.

Основні драйвери розвитку fintech-сфери в Україні - доступність мобільного інтернету і смартфонів, втрата суспільної довіри до банків і незадоволеність якістю банківських сервісів.

Українські fintech-стартапи працюють в таких галузях: оплата і грошові перекази (31,6%), фінансова інфраструктура і технології (19,3%), кредитування (14%), маркетплейси (7%), страхування (5,3%) , онлайн-банкінг (5,3%), персональні фінанси (5,3%), мобільні гаманці (5,3%), блокчейн (3,4%), криптовалюта (1,75%), регуляторні технології (1,75%).

Найяскравішими прикладами в українській fintech-сфері можна назвати використання ApplePay і GooglePay. Першими цю функцію підключили Приватбанк та Ощадбанк. Нещодавно такий функціонал з'явився у monobank, який можна вважати передовим фінансовим стартапом в Україні.

Популярною серед українців стала безконтактна оплата і оплата за допомогою PayPass в київському метро. На конференції для розробників Google I / O в травні 2018 року імплементація безконтактної оплати в метро Києва була названа одним з найбільш прогресивних рішень в світі в цій сфері.

Тренди розвитку fintech-галузі

За останні десять років технології кардинально змінили уявлення про роботу фінансового сектора. Проникнення смартфонів і інтернету дозволяє створювати нові

бізнес-моделі і схеми взаємодії між фінансовими організаціями та клієнтами. GR Capital збрала список fintech-трендів, розвиток яких буде спостерігатися в найближчі кілька років.

Отримання фінансових послуг за допомогою мобільного телефону. Здійснювати фінансові операції за допомогою смартфона зручно і доступно з будь-якої точки світу. Смартфон використовують 59% дорослого населення планети.

Соціальні мережі для надання фінансових послуг. Користувачі соціальних мереж повідомляють про себе багато інформації: місце роботи, інтереси, список друзів і родичів. Алгоритми аналізують цю інформацію, щоб надавати персоналізовані фінансові послуги.

Крім того, використовувати чат-боти для здійснення платежу або іншої операції не виходячи з соціальної мережі - зручно і легко.

Альтернативні способи оплати. Безконтактні оплати, оплати за допомогою терміналів і QR-кодів.

Кредитні маркетплейси і позики "користувач-користувачеві". Цифрові платформи з'єднують позичальників, небанківські кредитні організації та приватних інвесторів. Система дозволяє отримати кредитні кошти особам, які не можуть оформити позику в банку.

Використання технологій BigData і ArtificialIntelligence. Боти з штучним інтелектом навчаються і, по всій видимості, незабаром зможуть самостійно обслуговувати навіть нестандартні запити клієнтів. Великі дані та AI також допомагають запобігти випадкам шахрайства.

Цифрова та біометрична ідентифікація. Ідентифікація та авторизація клієнтів - одна з найважливіших завдань для фінансових організацій. Ідентифікація користувача по голосу, відбитками пальців і завдяки розпізнаванню особи змінює уявлення про надійність і безпеку при проведенні фінансових операцій.

Шевчук Назар Ярославович
студент I курсу, групи ПІ-23-1фмб-іф,
Івано-Франківської філії Університету «Україна»

Науковий керівник:

Зошак Л.М.

*ст. викл. кафедри інформаційних технологій та програмування
Івано-Франківської філії Університету «Україна»*

НОВІТНІ ТЕНДЕНЦІЇ ТА ТЕХНОЛОГІЇ В КОМП'ЮТЕРНІЙ ІНЖЕНЕРІЇ: ПОГЛЯД У МАЙБУТНЄ

Комп'ютерна інженерія – це складна, але захоплююча, динамічна сфера діяльності, що охоплює проектування, розробку, впровадження й обслуговування комп'ютерних систем та програмного забезпечення. Вона поєднує в собі знання з електроніки, програмування, математики та інших галузей для створення комп'ютерів та комп'ютерних мереж, які використовуються в усьому світі.

Комп'ютерні інженери відповідають за широкий спектр завдань, зокрема проектування та розробка комп'ютерних систем, створення програмного забезпечення, розробка комп'ютерних мереж, дослідження та розробка нових комп'ютерних технологій. Значення комп'ютерної інженерії в сучасному світі важко переоцінити. Комп'ютери використовуються практично в усіх сферах життя, від бізнесу та освіти до охорони здоров'я та розваг.

Стрімкий розвиток технологій суттєво впливає на галузь комп'ютерної інженерії, створюючи як нові можливості, так і виклики. Швидке появлення нових технологій, таких як штучний інтелект, машинне навчання, Інтернет речей, хмарні обчислення та квантові обчислення, змушує комп'ютерних інженерів постійно адаптуватися та оволодівати новими навичками.

З одного боку, ці технології відкривають нові напрямки для досліджень та розробок,

роблячи комп'ютерні системи потужнішими, гнучкішими та інтелектуальнішими. Це призводить до створення нових продуктів та послуг, які покращують наше життя в багатьох аспектах.

З іншого боку, швидкий розвиток технологій також створює виклики для комп'ютерних інженерів. Їм необхідно постійно оновлювати свої знання та навички, щоб бути в курсі нових тенденцій та розробок. Крім того, їм потрібно вміти вирішувати складні етичні та соціальні проблеми, пов'язані з використанням цих нових технологій.

Розглядаючи штучний інтелект (ШІ) та машинне навчання (МН) розуміємо, що вони є одними з найдинамічніших та найвпливовіших галузей комп'ютерної інженерії на сьогоднішній день.

Розвиток потужних алгоритмів та обчислювальних можливостей призвів до значного прогресу в ШІ та МН. Це дозволило створити системи, які можуть виконувати завдання, які раніше вважалися виключною прерогативою людей, такі як розпізнавання зображень, обробка природної мови та прийняття рішень.

ШІ-системи використовуються для розпізнавання об'єктів та людей на зображеннях та відео в таких програмах, як розпізнавання обличчя, самостійні автомобілі та медична діагностика. Також ШІ-системи застосовуються для розуміння та генерування людської мови. Такі програми як машинний переклад, чат-боти та голосові помічники є дуже важливими для людей з інвалідністю. Системи ШІ можна використати для створення систем, які можуть самостійно діяти та приймати рішення, до прикладу роботи, безпілотні літальні апарати та самокеровані автомобілі.

Якщо ж розглядати інші технології сучасності та майбутнього, то варто згадати і про інтернет речей (IoT) та вбудовані системи, що кардинально змінюють світ комп'ютерної інженерії.

IoT – це мережа фізичних пристроїв, вбудованих з датчиками та програмним забезпеченням, які дозволяють їм підключатися та обмінюватися даними через Інтернет. Ці "розумні" пристрої стають все більш поширеними в нашому повсякденному житті, від смартфонів та фітнес-браслетів до розумних термостатів та

холодильників.

Вбудовані системи – це комп'ютерні системи, які спеціально розроблені для виконання однієї або декількох функцій. Вони використовуються в широкому спектрі пристроїв, від автомобілів та медичних приладів до побутової техніки та іграшок.

Поширення IoT та вбудованих систем створює ряд проблем для комп'ютерних інженерів, зокрема розробка енергоефективних та безпечних систем, обробка та аналіз великих обсягів даних, забезпечення надійності та стійкості, розробка інтуїтивно зрозумілих інтерфейсів. Незважаючи на ці виклики, IoT та вбудовані системи пропонують безліч можливостей для комп'ютерних інженерів. Ці технології використовуються для розробки нових та інноваційних продуктів та послуг, які покращують наше життя. Деякі з ключових сфер застосування IoT та вбудованих систем включають промисловість, транспорт, розумні міста, охорона здоров'я.

Тож розуміємо, що інтернет речей та вбудовані системи є майбутнім комп'ютерної інженерії. Але поряд з цим існує ще й:

Квантові обчислення – це нова та революційна область комп'ютерної інженерії, яка використовує принципи квантової механіки для виконання обчислень. На відміну від класичних комп'ютерів, які використовують біти, які можуть бути лише в стані 0 або 1, квантові комп'ютери використовують кубіти, які можуть бути в суперпозиції 0 і 1 одночасно. Це дає квантовим комп'ютерам значну перевагу над класичними комп'ютерами при вирішенні певних типів задач, таких як:

1. Факторизація великих чисел. Квантові комп'ютери можуть факторизувати великі числа значно швидше, ніж класичні комп'ютери, що робить їх потенційно небезпечними для шифрування, яке використовується в Інтернеті.
2. Моделювання складних систем. Квантові комп'ютери можуть моделювати складні системи, такі як молекули та матеріали, значно точніше, ніж класичні комп'ютери. Це може призвести до нових відкриттів у галузі хімії, матеріалознавства та фармацевтики.
3. Штучний інтелект. Квантові комп'ютери можуть використовуватися для розробки нових алгоритмів машинного навчання, які можуть бути значно

потужнішими, ніж алгоритми, які використовуються сьогодні.

Розробка квантових алгоритмів та застосунків є активною областю досліджень. Однак перед тим, як квантові комп'ютери стануть широко доступними, існує ряд проблем:

1. Квантові системи дуже чутливі до шуму та декогеренції, що може призвести до втрати інформації.
2. Створення квантових комп'ютерів з великою кількістю кубітів є складним завданням.
3. Програмування квантових комп'ютерів є складнішим, ніж програмування класичних комп'ютерів.

Для вирішення цих проблем потрібна значна інфраструктура, включаючи нові матеріали, інструменти та програмне забезпечення. Незважаючи на ці виклики, квантові обчислення мають потенціал кардинально змінити світ комп'ютерної інженерії.

Розглянемо також високопродуктивні обчислення (HPC) та хмарні технології, що стають все більш важливими для наукових та промислових додатків, де потрібні величезні обчислювальні потужності для вирішення складних задач.

У міру зростання обсягу даних та складності задач зростає потреба в більш потужних комп'ютерних системах. HPC-системи використовуються для вирішення задач, які неможливо вирішити на звичайних комп'ютерах, таких як: моделювання клімату, розробка ліків; і проектування, наукові дослідження: розробка HPC-систем.

HPC-системи зазвичай складаються з тисяч або навіть мільйонів процесорів, які з'єднані між собою високошвидкісними мережами. HPC-системи також можуть включати спеціалізовані апаратні прискорювачі, такі як графічні процесори (GPU) та тензорні процесори (TPU).

Хмарні технології надають доступ до HPC-ресурсів через Інтернет. Це робить HPC-системи більш доступними для дослідників та підприємств, які не мають можливості володіти та експлуатувати власні HPC-системи.

Розробка та використання HPC-систем та хмарних технологій стикаються з рядом проблем, таких як: енергоефективність, безпека, складність. Незважаючи на ці

виклики, НРС-системи та хмарні технології пропонують безліч можливостей для комп'ютерних інженерів.

Стрімкий розвиток технологій кардинально змінює галузь комп'ютерної інженерії, створюючи як нові можливості, так і виклики. ШІ, машинне навчання, Інтернет речей, квантові обчислення, кібербезпека, НРС та хмарні технології – це лише деякі з ключових тенденцій, які формують майбутнє цієї галузі.

Список використаних джерел:

1. Остапов С.Е., Добровольський Ю.Г. Квантова інформатика та квантові обчислення / С.Е.Остапов. Ю.Г. Добровольський - Чернівці: ЧНУ, 2021. – 99 <https://archer.chnu.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/2830/1/QuantumComputing.pdf>
2. Погореленко А. К. Штучний інтелект: сутність, аналіз застосування, перспективи розвитку. Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія «Економічні науки». 2018. С. 22-27.
3. Баранов О.А. Інтернет речей (IoT): регулювання надання послуг роботами зі штучним інтелектом / О.А Баранов // Інформація і право. – 2018. – № 4. – С. 46-70.

Дума Анатолій Юрійович
студент I курсу, групи ПІ-23-1-if,
Івано-Франківської філії Університету «Україна»

Науковий керівник:

Жовнірчик Л.І.

викл. кафедри інформаційних технологій та програмування
Івано-Франківської філії Університету «Україна»

ВИКЛИКИ ТА ЗАГРОЗИ ЗАХИСТУ ПЕРСОНАЛЬНИХ ДАНИХ У РОБОТІ ЗІ ШТУЧНИМ ІНТЕЛЕКТОМ

З розвитком технологій штучного інтелекту з'являються нові можливості використання персональних даних для різних цілей, таких як машинне навчання, автоматизація процесів та управління великими обсягами інформації. Однак, разом з цими можливостями виникають питання щодо захисту приватності особистих даних та дотримання прав людини. Ці тези спрямовані на дослідження викликів та загроз, які стають актуальними у контексті використання штучного інтелекту з точки зору законодавства.

Проблема захисту персональних даних у роботі з штучним інтелектом (ШІ) виникає з розширенням використання ШІ в різних сферах життя, таких як медицина, фінанси, транспорт, маркетинг та багато інших. З одного боку, використання ШІ може принести значні переваги, забезпечуючи автоматизацію процесів, вдосконалення прийняття рішень та покращення ефективності роботи. З іншого боку, це може ставити під загрозу конфіденційність та безпеку персональних даних.

Одна з головних проблем полягає у зборі та зберіганні великої кількості персональних даних, які потім використовуються для навчання ШІ. Ці дані можуть включати особисту ідентифікаційну інформацію, медичні записи, фінансові дані, геолокаційні дані та іншу конфіденційну інформацію про користувачів. Недостатня захищеність цих

даних може призвести до їх несанкціонованого доступу, втрати або використання в злочинних цілях [3].

Інша проблема пов'язана з недостатньою прозорістю інтелектуальних систем із застосуванням ШІ. Відсутність чіткого розуміння, як саме ШІ приймає рішення та обробляє дані, ускладнює визначення відповідальності за можливі наслідки використання ШІ. Це може породити проблеми в етиці та справедливості, коли автоматизовані системи приймають рішення, які можуть мати серйозний вплив на життя людей.

Також існує проблема з атаками на системи ШІ з метою незаконного доступу до персональних даних. Все це потребує дослідження з метою подальшої розробки нормативної бази та політик для регулювання даної сфери та мінімізації ризиків.

Серед шляхів вирішення проблем можна запропонувати:

- Підвищення свідомості та навчання: важливо забезпечити, щоб правознавці, органи державної влади, а також громадські організації та громадяни мали достатні знання про проблеми та ризики використання штучного інтелекту у контексті захисту персональних даних. Це можна забезпечити шляхом проведення навчальних програм, семінарів та конференцій, спрямованих на підвищення обізнаності та розуміння правових аспектів цієї проблеми.
- Створення ефективного правового регулювання: необхідно розробити та впровадити ефективне законодавство, яке забезпечує адекватний захист персональних даних у контексті використання штучного інтелекту. Це може включати створення спеціальних правил щодо обробки даних, визначення відповідальності сторін та установа механізмів контролю [1].

Необхідність розробки та впровадження ефективного законодавства, що забезпечує адекватний захист персональних даних у контексті використання штучного інтелекту, обумовлена кількома факторами:

1. Зростання використання штучного інтелекту: штучний інтелект стає все більш поширеним і використовується у різних сферах, включаючи медицину, фінанси, транспорт, маркетинг і багато інших. Це призводить до збільшення обсягів обробки

персональних даних, а отже, до появи нових ризиків та викликів для приватності та захисту даних [2].

2. Суттєвість персональних даних: персональні дані містять конфіденційну інформацію про фізичних осіб, включаючи особисту ідентифікацію, фізичний стан, фінансову інформацію тощо. Незаконне збирання, використання або розголошення цих даних може призвести до серйозних наслідків для приватності та безпеки осіб.

3. Уразливість штучного інтелекту: штучний інтелект може бути підданий різного роду загрозам, таким як злочинні дії, кібератаки, зловживання даними тощо. Відсутність адекватного законодавства може сприяти зловживанню та порушенню безпеки персональних даних [4].

4. Використання принципу «за замовчуванням»: у контексті обробки персональних даних у роботі зі штучним інтелектом слід встановлювати принцип «за замовчуванням», згідно з яким всі дії повинні бути спрямовані на максимальний захист приватності та непоширення даних, якщо не зазначено протилежне.

5. Застосування технічних заходів безпеки: компанії та організації, які використовують штучний інтелект, повинні приділяти особливу увагу технічним заходам безпеки, таким як шифрування даних, системи доступу на основі ролей та аудиту діяльності, щоб забезпечити конфіденційність та цілісність персональних даних.

Отже, захист персональних даних у роботі зі штучним інтелектом стає дедалі важливішою проблемою у сучасному світі. Використання штучного інтелекту вимагає уваги до правових аспектів та заходів забезпечення приватності.

Література

1. Звіт Європейської комісії «Підсумки консультацій з громадськістю щодо створення єдиного ринку цифрових товарів та послуг» (англ.). URL: https://ec.europa.eu/info/publications/single-market-strategy-public-consultation-results_en
2. Стаття «Who Owns AI-Created Works?» на порталі Intellectual Property Watch (англ.). URL: <https://www.ip-watch.org/2020/06/05/owns-ai-created-works/>

3. Application and theory gaps during the rise of Artificial Intelligence in Education / C. Xieling, X. Haoran, Z. Di, H. Gwo-Jen. Computers and Education: Artificial Intelligence. 2021. №1. С. 42–47. – Режим доступу: https://www.researchgate.net/publication/344646326_Application_and_theory_gaps_during_the_rise_of_Artificial_Intelligence_in_Education
4. Бисага Ю.М., Белов Д.М., Заборовський В.В. Штучний інтелект та авторські і суміжні права. Науковий вісник УжНУ. Серія «Право». Випуск 76(2). Ч. 2. 2023. С. 299–304.

Лопушак Степан Степанович
студент IV курсу, групи ПІ-23-1-if,
Івано-Франківської філії Університету «Україна»

Науковий керівник:

Кім Г.В.

проф. кафедри інформаційних технологій та програмування
Івано-Франківської філії Університету «Україна»

РОЛЬ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ В ІТ СЕКТОРІ

Штучний інтелект відіграє ключові роль в розвитку ІТ-сектору, значно підвищує ефективність та швидкість у виконанні завдань.

Завдяки інноваційним технологіям, компанії отримують нові можливості для аналізу даних та виготовлення різного виду ІТ-продукту.

На сьогоднішній день нейромережі ефективно розвиваються і закривають велику частку завдань.

Нижче декілька прикладів:

Автоматизація процесів:

Компанії використовують RPA для автоматизації рутинних адміністративних завдань, такий як обробка рахунків, перевірка оплати, робота з електронною поштою.

Приклад: Blue Prism, UiPath, Automation Anywhere.

Кібербезпека:

Алгоритми ШІ використовуються для аналізу великих обсягів трафіку та виявлення аноманільних дій.

Це дозволяє економити час на обробку інформації і «банити» проблемні місця.

Аналіз даних:

ШІ аналізує історичні дані продажів та зовнішні фактори, такі як сезонність та ринкові

тендеції.

Це дозволяє з мінімальними похибками прогнозувати майбутній попит і проводити оптимізацію запасів.

Програмування:

Інструменти ІІІ дозволяють розробникам швидше писати код, та навіть шукати підказки до реалізації якогось рішення.

ІІІ чудово може навести приклад використання тої чи іншої команди.

Чат-боти та віртуальні асистенти:

Нещодавно бачив таргетовану рекламу в соц.мережах, де компанія спеціально під вас навчає ІІІ для роботи оператором.

Це не привичний для нас важкий бот «Привату», а зовсім нова технологія. За допомогою якої можна навчити роботу Tone-Of-Voice, і він буде спілкуватись наче «жива людина».

Розпізнавання зображення:

Широка тема, якщо коротко, ІІІ можна навчити, що потрібно контролювати на виробництві, наприклад виявлення якихось дефектів, чи навпаки відсутній оператор за станком.

Генерація фото/відео контенту:

Почалось все з нейронки MidJourney, яка здатна створювати фотореалістичні зображення людей, пейзажів та об'єктів, яких не існує в реальності.

Цікава нейронка, яку я використовую це UpScale, дозволяє збільшити розбір зображення без втрати якості.

Також тестував нейронки для створення логотипів, результат вражаючий. Варто тільки оплатити дизайнеру за перенесення зображення у векторний формат – і готово.

Можна перелічувати багато пунктів, так як нейронки стрімко розвиваються, але проблема в наступному, як бути з професіями, які в майбутньому може АІ замінити?

Касири роздрібної торгівлі:

Автоматизовані каси: Системи самообслуговування набирають популярності і вже замінюють традиційних касирів.

Приклади: Епіцентр, METRO.

Співробітники кол-центрів:

Чат-боти: ШІ зможе відповідати на запити клієнтів, надавати підтримку 24/7.

Бухгалтери:

За допомогою автоматичної обробки, формуванні рахунків, в майбутньому штат бухгалтерії значно може знизитись.

Маркетологи:

На сьогоднішній день ШІ дозволяє чудово формувати Цільову Аудиторію, переваги для бізнесу, створювати медіа-плани.

Працює дещо не коректно, поки потрібно вдосконалювати.

Журналісти:

Більшість контенту в ЗМІ це рерайтинг.

Алгоритми ШІ зможуть писати статті, новини за декілька секунд і без помилок.

Ви можете задавати будь який стиль написання, потрібно знати мову нейронки – «промти».

Це тільки декілька прикладів, які прийшли мені в голову.

Перелік професій значно більший.

Висновок: штучний інтелект відіграє ключову роль в ІТ-секторі, потрібно адаптовуватись під реалії та вміти ефективно використовувати в своїй роботі.

Кочубей Олександр Михайлович
студент IV курсу, групи ПІ-22-1фмб-if,
Івано-Франківської філії Університету «Україна»

Науковий керівник:

Зошак Л.М.

ст. викл. кафедри інформаційних технологій та програмування
Івано-Франківської філії Університету «Україна»

ОСНОВНІ ГАЛУЗІ ВИКОРИСТАННЯ ІоТ

Безпека має вельми велике значення для практично всіх застосунків Інтернету речей, які вже впроваджені або знаходяться в процесі впровадження. Використання ІоТ стрімко зростає і проникає в більшість існуючих галузей. Хоча оператори підтримують ці ІоТ-додатки за допомогою існуючих мережевих технологій, деякі з них вимагають більш жорсткої підтримки з боку безпеки від використовуваних технологій. У цьому розділі розглядаються різні критично важливі аспекти безпеки для додатків Інтернету речей.

Розумні міста

Розумні міста передбачають широке використання нових обчислювальних та комунікаційних ресурсів для підвищення загального рівня життя людей. Сюди входять розумні будинки, системи розумного управління дорожнім рухом, розумне управління кризовими ситуаціями, комунальні послуги тощо. Міста прагнуть стати розумнішими, і уряди всього світу сприяють їхньому розвитку за допомогою різних заохочень. Незважаючи на те, що використання цих інтелектуальних додатків має на меті покращення загального рівня життя громадян, воно створює загрозу для конфіденційності громадян. Служби зі смарт-картками, як правило, потенційно ставлять під загрозу персональні дані та приватність покупців. Програми для розумної мобільності можуть розголошувати місцезнаходження користувачів. Існують додатки,

які дозволяють батькам відстежувати переміщення своїх дітей. Однак, якщо такі програми будуть скомпрометовані, це може стати загрозою для безпеки дітей.

Інтелектуальна екологія

Інтелектуальне середовище включає різні застосунки IoT, такі як виявлення пожеж у лісах, моніторинг рівня снігу у гірських регіонах, запобігання зсувам, раннє виявлення землетрусів, моніторинг забруднення тощо. Усі ці застосунки тісно пов'язані з життям людей та тварин у цих місцях. Урядові органи, які займаються такими питаннями, також спираються на інформацію, отриману за допомогою IoT. Порушення безпеки та вразливості в будь-якій галузі, пов'язаній з цими застосунками Інтернету речей, можуть мати серйозні наслідки. У цьому контексті як помилкові негативні, так і помилкові позитивні результати можуть призвести до катастрофічних наслідків для таких застосунків IoT. Наприклад, якщо датчики помилково виявлять землетруси, це призведе до фінансових втрат для уряду та бізнесу. З іншого боку, якщо пристрій не зможе передбачити землетрус, це призведе до втрат як майна, так і життя. Отже, застосунки інтелектуального середовища мають бути дуже точними, і необхідно уникати порушень безпеки та фальсифікації даних.

Інтелектуальні вимірювання та мережі

Інтелектуальні вимірювання охоплюють застосунки, пов'язані з різними вимірами, моніторингом та управлінням. Найбільш поширеним застосуванням інтелектуального вимірювання є інтелектуальні мережі, де споживання електроенергії вимірюється та контролюється. Інтелектуальне вимірювання також може використовуватися для вирішення проблеми розкрадання електроенергії. Інші застосунки інтелектуальних вимірювань включають моніторинг рівнів води, нафти та газу у резервуарах для зберігання та цистернах. Інтелектуальні лічильники також використовуються для моніторингу та оптимізації роботи сонячних електростанцій шляхом динамічного змінення кута нахилу сонячних панелей для максимального збору сонячної енергії. Також є застосунки IoT, які використовують інтелектуальні лічильники для вимірювання тиску води у системах водопостачання або для вимірювання ваги товарів. Однак системи інтелектуального вимірювання вразливі як до фізичних, так і до

кібератак, порівняно з аналоговими лічильниками, які можуть бути змінені тільки фізичними атаками. Крім того, інтелектуальні лічильники або розширена інфраструктура вимірювання (AMI) призначені для виконання функцій, що виходять за рамки простого обліку споживання енергії. У мережі розумного будинку (HAN) всі електричні пристрої в будинку підключені до інтелектуальних лічильників, і інформація, зібрана з цих пристроїв, може використовуватися для управління навантаженням та витратами. Умисний вторгнення у такі системи зі сторони споживача або зловмисника може змінити зібрану інформацію, що може призвести до фінансових втрат для постачальників послуг або споживачів.

Безпека та надзвичайні ситуації

Безпека і надзвичайні ситуації - ще одна важлива область, де розгортаються різні застосунки IoT. Вони включають такі застосунки, як контроль доступу, який дозволяє лише авторизованим особам потрапляти в обмежені зони. Інший застосунок в цій галузі - виявлення витоків небезпечних газів у промислових або хімічних об'єктах. Рівні радіації також можуть бути виміряні в районах навколо ядерних електростанцій або базових станцій зв'язку, і в разі високих рівнів радіації можуть бути спрацьовані попередження. Існують різні будівлі, де зберігаються конфіденційні дані або товари. Додатки безпеки можуть бути впроваджені для захисту конфіденційних даних та товарів. Застосунки IoT, які виявляють різні рідини, також можуть використовуватися для запобігання корозії та поломок в таких вразливих будівлях. Порушення безпеки в таких застосунках також можуть мати серйозні наслідки. Наприклад, зловмисники можуть намагатися проникнути в закриті зони, використовуючи вразливості в таких застосунках. Крім того, помилкове спрацьовування сигналізації рівня радіації може мати серйозні негайні та довгострокові наслідки. Наприклад, якщо немовлята піддаються впливу високих рівнів радіації, це може в довгостроковій перспективі призвести до серйозних захворювань, що загрожують їхньому життю.

Розумна роздрібна торгівля

Застосунки IoT широко використовуються в секторі роздрібної торгівлі. Були розроблені різні додатки для відстеження умов зберігання товарів під час їх

переміщення в ланцюгу постачання. Інтернет речей також використовується для управління відстеженням товарів на складах з метою забезпечення оптимального поповнення запасів. Різні інтелектуальні програми для шопінгу також розробляються для надання допомоги покупцям на основі їхніх вподобань, звичок і алергій на певні компоненти. Також були створені механізми, що дозволяють здійснювати покупки в Інтернеті для офлайн-роздрібних торговців за допомогою методів доповненої реальності. Різні компанії роздрібною торгівлі стикаються з проблемами безпеки при розгортанні та використанні різних застосунків IoT. Деякі з цих компаній включають Apple, Home Depot, JP Morgan Chase і Sony. Зловмисники можуть намагатися скомпрометувати застосунки Інтернету речей, пов'язані з умовами зберігання товарів, і можуть намагатися надіслати неправильну інформацію про товари користувачам з метою збільшення продажів. Якщо функції безпеки не реалізовані в розумній роздрібній торгівлі, зловмисники можуть вкрасти інформацію про дебетові та кредитні картки, номери телефонів та адреси електронної пошти клієнтів, що може призвести до фінансових втрат для клієнтів і роздрібних продавців.

Кочубей Володимир Михайлович
студент IV курсу, групи ПІ-22-1 фмб-іф,
Івано-Франківської філії Університету «Україна»

ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ТЕХНОЛОГІЙ РОЗУМНОГО БУДИНКУ

Ринок розумного дому переживає бурхливий розвиток, демонструючи вражаюче зростання та розширення можливостей. Згідно з даними Statista, дохід ринку в США у 2021 році сягнув майже 28 мільярдів доларів США, а щорічні темпи зростання становлять 12%. Ця динаміка підтверджується зростаючим рівнем проникнення технологій розумного дому у всіх сегментах.

Зростання ринку розумного дому супроводжується динамічним збільшенням рівня проникнення цієї технології у всіх її сегментах. Як видно з нижче наведених зображень, контроль, комфорт та безпека залишаються лідерами за кількістю застосувань. Ця тенденція чітко відображає пріоритети користувачів розумних будинків та формує напрямок розвитку даного ринку на найближчі роки

Серед тенденцій розумного будинку, що активно впливають на ринок, варто відзначити:

1. **Покращене підключення:** Зусилля спрямовані на зменшення фрагментації технологій та забезпечення ефективного взаємозв'язку між різними пристроями та системами.
2. **Інтеграція з голосовими помічниками:** Зростає використання голосових помічників для зручного керування різними аспектами розумного будинку.
3. **Підвищений фокус на безпеці:** Збільшується увага до забезпечення безпеки житлових приміщень за допомогою різноманітних систем та технологій.
4. **Розширення штучного інтелекту:** Використання штучного інтелекту для автоматизації процесів та покращення рішень у розумному будинку.
5. **Розвиток мережевої інфраструктури:** Забезпечення надійності та швидкості зв'язку між пристроями через розвиток вихідних мереж.

6. Розширення функціональних можливостей: Нові функції та можливості, що розширюють функціональність та зручність використання розумного будинку.

7. Покращені системи управління: Розвиток інтуїтивно зрозумілих і зручних інтерфейсів для ефективного керування різними аспектами розумного будинку.

Краще підключення. Покращене підключення є ключовою проблемою в галузі розумного будинку, оскільки фрагментація технологій та відсутність взаємозв'язку між різними пристроями та системами негативно впливають на досвід користувачів, ускладнюють управління та гальмують широке прийняття.

Компанії, що розробляють системи домашньої автоматизації на основі IoT, використовують різні підходи для вирішення цієї проблеми. Одним із таких підходів є використання концентраторів для підключених пристроїв, що забезпечують централізований контроль та управління (див. рис. 1.3).

Як нові, так і відомі компанії вже пропонують універсальні концентратори, які підтримують різні протоколи, включаючи Zigbee, Z-Wave, Wi-Fi, Bluetooth та інші технології підключення IoT. Серед найпопулярніших таких пристроїв можна відзначити Samsung SmartThings Hub, Hubitat Elevation, Wink Hub 2, а також Amazon Echo, Apple HomePod і Google Home.

Марковецький Андрій Михалович
студент IV курсу, групи ЗПІ-20-1-if,
Івано-Франківської філії Університету «Україна»

Науковий керівник:

Саган Н.З.

ст.викл. кафедри інформаційних технологій та програмування
Івано-Франківської філії Університету «Україна»

АРХІТЕКТУРА ІНФОРМАЦІЙНИХ СИСТЕМ

Інформаційна система - організаційно впорядкована сукупність документів (масивів документів) та інформаційних технологій, в тому числі з використанням засобів обчислювальної техніки і зв'язку, що реалізують інформаційні процеси. Інформаційні системи призначені для зберігання, обробки, пошуку, розповсюдження, передачі та надання інформації системам[2].

Архітектура інформаційної системи - концепція, яка визначає модель, структуру, виконувані функції і взаємозв'язок компонентів інформаційної системи.

Іншими словами, інформаційна система - це сукупність програмного забезпечення, яке вирішує певну прикладну задачу, а архітектура інформаційної системи - абстрактне поняття, що визначає з яких складових частин (елементів, компонентів) складається додаток і як ці частини між собою взаємодіють.

Під складовими частинами (елементами, компонентами) додатка, що зображені на рисунку 1.1, зазвичай розуміються програми або програмні модулі виконують окремі, відносно ізольовані завдання.



Рисунок 1.1 – Компоненти інформаційної системи

Компоненти інформаційної системи по виконуваних функцій можна розділити на три шари:

- Рівень представлення (користувачський інтерфейс) - все, що пов'язано з взаємодією з користувачем: натискання кнопок, рух мишки, показ зображення, висновок результатів пошуку і т.д.
- Бізнес логіка - правила, алгоритми реакції програми на дії користувача або на внутрішні події, правила обробки даних.
- Рівень доступу до даних - зберігання, вибір, модифікація і видалення даних, пов'язаних з розв'язуванням додатком прикладної задачі.

Види інформаційних систем зображені на рисунку 1.2.

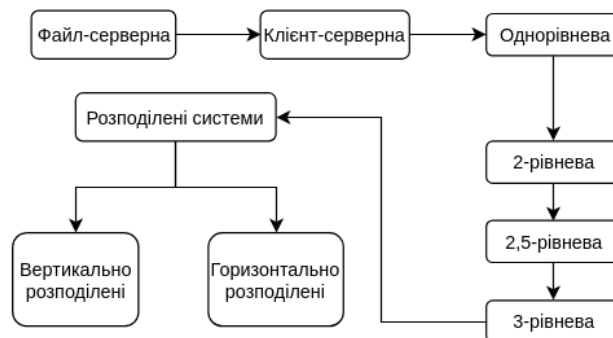


Рисунок 1.2 – Види інформаційних систем

Файл-серверна архітектура

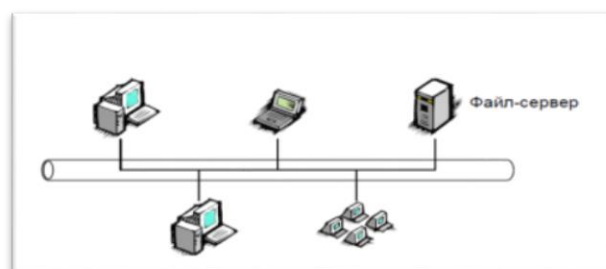


Рисунок 1.3 – Файл-серверна архітектура

Всі загальнодоступні файли зберігаються на виділеному комп'ютері - файл-сервері. Файл-серверні додатки - додатки, що використовують мережевий ресурс для зберігання програми і даних.

Функції сервера: зберігання даних і коду програми.

Функції клієнта: обробка даних. Кількість клієнтів обмежена десятками, як зображено на рисунку 1.3.

Плюси:

- розрахований на багатокористувацький режим роботи з даними;
- зручність централізованого управління доступом;
- низька вартість розробки.

Мінуси:

- низька продуктивність;
- низька надійність;
- слабкі можливості розширення.

Недоліки архітектури з файловим сервером впливають, головним чином, з того, що дані зберігаються в одному місці, а обробляються в іншому. Їх потрібно передавати по мережі, що призводить до дуже високих навантажень на мережу і різкого зниження продуктивності додатка при збільшенні числа одночасно працюючих клієнтів. Другим важливим недоліком такої архітектури є децентралізоване рішення проблем цілісності і узгодженості даних і одночасного доступу до даних.

Ключова відмінність клієнт-серверної архітектури від архітектури файл-сервер - абстрагування від фізичної схеми даних і маніпулювання даними клієнтськими програмами на рівні логічної схеми. Це дозволило створювати надійні розраховані на багато користувачів інформаційні системи з централізованою базою даних (БД), незалежні від апаратної (а часто і програмної) частини сервера БД і підтримують графічний інтерфейс користувача на клієнтських станціях, пов'язаних локальною мережею.

Основні особливості:

- клієнтська програма працює з даними через запити до серверного ПЗ;

- базові функції програми розділені між клієнтом і сервером.

Плюси:

- повна підтримка багатокористувацької роботи;
- гарантія цілісності даних.

Мінуси:

- Бізнес логіка додатків залишилася в клієнтському ПО.
- При будь-якій зміні алгоритмів, треба оновлювати призначене для користувача ПО на кожному клієнті.
- Високі вимоги до пропускної здатності комунікаційних каналів з сервером. - Слабкий захист даних від злому, особливо від недобросовісних користувачів системи.

Куриляк Василь Володимирович
студент IV курсу, групи ЗПІ-20-1-if,
Івано-Франківської філії Університету «Україна»

Науковий керівник:

Жовнірчик Л.І.

викл. кафедри інформаційних технологій та програмування
Івано-Франківської філії Університету «Україна»

КЛІЄНТ-СЕРВЕРНА АРХІТЕКТУРА

Клієнт-серверна архітектура - це обчислювальна модель, в якій сервер розміщує, доставляє та керує більшістю ресурсів і операціями, які отримує клієнт. Цей тип архітектури, що зображений на рисунку 1.4, має один або кілька клієнтських комп'ютерів, підключених до центрального сервера через мережеве або інтернет-з'єднання. Ця система розділяє обчислювальні ресурси. Клієнт-серверна архітектура також відома як мережева обчислювальна модель або мережа клієнт - сервер, оскільки всі запити та операції проводяться через мережу.

Архітектура клієнт-сервер - це архітектура комп'ютерної мережі, в якій багато клієнтів (віддалені процесори) запитують та використовують сервіси централізованого сервера (хост-комп'ютера).

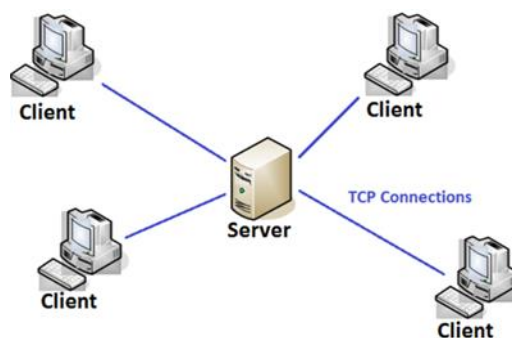


Рисунок 1.4 – Клієнт-серверна архітектура

Клієнтські комп'ютери надають інтерфейс, що дозволяє користувачеві комп'ютера використовувати сервіси сервера та відображати результати, які сервер повертає.

Сервери чекають надходження запитів від клієнтів, а потім відповідають на них. В

ідеалі, сервер забезпечує стандартизований прозорий інтерфейс для клієнтів, щоб клієнти не були в курсі специфіки системи (тобто апаратного та програмного забезпечення), що виконує операцію. Клієнти часто знаходяться на робочих станціях або на персональних комп'ютерах, а сервери розташовані в інших місцях мережі, як правило, на більш потужних машинах. Ця обчислювальна модель особливо ефективна, коли клієнти та сервер мають різні завдання, які вони регулярно виконують.

Наприклад, в обробці даних в лікарні, на клієнтському комп'ютері може бути запущена програма для введення інформації про пацієнтів, поки на серверному комп'ютері працює інша програма, яка управляє базою даних, в якій інформація постійно зберігається.

Багато клієнтів можуть отримати доступ до інформації сервера одночасно, і в той же час клієнтський комп'ютер може виконувати інші завдання, наприклад, надсилання електронної пошти. Оскільки і клієнтські, і серверні комп'ютери вважаються інтелектуальними пристроями, модель клієнт-сервер абсолютно відрізняється від старої моделі "мейнфрейм", в якій централізований комп'ютер виконував усі завдання для пов'язаних з ним "німих" терміналів.

Характеристика клієнт-серверної архітектури

- Клієнтські та серверні машини потребують різної кількості апаратних та програмних ресурсів.
- Клієнтські та серверні машини можуть належати різним постачальникам.
- Горизонтальна масштабованість (збільшення клієнтських машин) та вертикальна масштабованість (міграція на більш потужний сервер або на мультисерверне рішення)
- Клієнтська або серверна програма безпосередньо взаємодіє з протоколом транспортного рівня для встановлення зв'язку та для надсилання або отримання інформації.
- Транспортний протокол використовує протоколи нижнього рівня для надсилання або отримання окремих повідомлень. Таким чином, комп'ютеру потрібен повний стек протоколів для запуску або клієнта, або сервера.
- Один комп'ютер серверного класу може пропонувати одночасно декілька

сервісів; для кожного сервіса потрібна окрема серверна програма.

Ще одна поширена конструкція системи клієнт-сервер використовує три рівні:

- Клієнт, який взаємодіє з користувачем
- Сервер додатків, що містить бізнес-логіку програми
- Менеджер ресурсів, що зберігає дані

Переваги та недоліки клієнт-серверної архітектури

Переваги:

- Покращений обмін даними: дані зберігаються за допомогою звичайних бізнес-процесів і обробляються на сервері користувачами, які мають необхідні права доступу. Використання структурованої мови запитів (SQL) підтримує відкритий доступ з усіх аспектів клієнта, а також прозорість мережевих служб показують, що подібні дані обмінюються між користувачами.

- Інтеграція послуг: кожному клієнту надається можливість доступу до корпоративної інформації через графічний інтерфейс, що виключає необхідність використання терміналу. Для обробки корпоративних даних за допомогою серверів баз даних та додатків, що розміщені в мережі, можна використовувати такі настільні інструменти, як електронні таблиці, презентації Power Point для отримання потрібної інформації.

- Спільні ресурси серед різних платформ: Програми, які використовуються для моделі клієнт-сервер, побудовані незалежно від апаратної платформи або технічного походження відповідного програмного забезпечення, що забезпечує відкрите обчислювальне середовище, змушуючи користувачів отримувати сервіси клієнтів і серверів (база даних, додаток, сервери зв'язку).

- Взаємодія даних: Усі інструменти розробки, які використовуються для клієнт-серверних додатків, отримують доступ до внутрішнього сервера бази даних через SQL, стандартна мова визначення даних і доступу, який допомагає узгоджено управляти корпоративними даними. Удосконалені продукти баз даних дозволяють користувачеві / додаткові отримувати об'єднане представлення корпоративних даних, розподілених по декількох платформах. Замість єдиної цільової платформи це забезпечує цілісність

бази даних з можливістю виконувати оновлення в декількох місцях, забезпечуючи якісне відновлення і відновлення.

СЕКЦІЯ:
СУЧАСНІ ТРЕНДИ ТА ВИКЛИКИ ЖУРНАЛІСТИКИ

Мемех Олег Сергійович

*студент II курсу, групи ЖР-22-1фмб-іф,
Івано-Франківської філії Університету «Україна»*

Науковий керівник:

Головашкін О.В.

*викладач циклової комісії журналістики
Івано-Франківської філії Університету «Україна»*

**ІНФОРМАЦІЙНІ ПОТОКИ В ЦИФРОВУ ЕПОХУ: ЯК СОЦІАЛЬНІ МЕРЕЖІ
ЗМІНЮЮТЬ СПОЖИВАННЯ НОВИН ПІД ЧАС ВІЙНИ**

У часи широкомасштабних воєнних дій та агресивної інформаційної війни особливу увагу з боку громадськості та наукової спільноти привертають питання соціальних медіа, питання медіаграмотності та інформаційної гігієни, які необхідні для захисту від дезінформації та інших способів маніпулювання громадською думкою [2].

В умовах російсько-української війни соціальні мережі відіграють значну роль як джерело інформації, особливо новин. Вивчення цього питання дозволяє виявити основні тенденції [1]: кількість українських користувачів соціальних медіа загалом і новин зокрема щороку зростає; під час війни соціальні мережі та обмін миттєвими повідомленнями стали найбільш популярним, ефективним і зручним способом інформування населення про події в країні; серед соціальних мереж як джерел інформації серед українських користувачів набирає популярності Telegram, обганяючи YouTube та Facebook; більшість українців, які перебувають у вимушеній еміграції за кордоном, отримують інформацію про новини в Україні з месенджерів та соціальних мереж; соціальними медіа частіше користується молодь, ніж старше покоління, але

простежується чітка тенденція до збільшення кількості людей старшого віку, які використовують соціальні медіа для отримання інформації під час війни; зростають ризики, пов'язані зі споживанням новин у соціальних мережах під час війни, зокрема поширення дезінформації, фейкових новин та ботоферм, що спонукає користувачів до ретельного та критичного аналізу інформації.

Варто зазначити, що ще до повного вторгнення соціальних медіа-платформ соціальні медіа-платформи вже почали перехід на алгоритмічні стрічки новин. Люди були позбавлені можливості просто знайомитися з новинами. Окрім новин, у стрічках з'явилася реклама, сповіщення про коментарі повідомлення від друзів та багато іншого.

У Telegram з'явилися і традиційні ЗМІ, що перетворило месенджер на унікальний інструмент поширення контенту. У результаті Telegram став більш оперативним, ніж веб-сайти та соціальні мережі, а також перетворився на основний канал інформації та найпростіший спосіб розповсюдження інформації, доставки контенту. Як платформа для розповсюдження контенту, Telegram виконує цю функцію через спеціальні акаунти, на які можна підписатися та отримувати контент через клієнтський додаток на десктопному чи мобільному пристрої або через веб-інтерфейс. Війна стала реальною можливістю для залучення аудиторії. Популярність Telegram як месенджера тісно пов'язана з мережевим ефектом: чим більше людей користуються таким продуктом, тим більше користувачів обиратимуть його в майбутньому [3].

Відповідно соціальні мережі позбавлені фільтрів цензури та перевірки на достовірність контенту створюють унікальний простір новин, що активно приймає участь у формуванні світобачення пересічного українського користувача.

Отже, соціальні мережі, зокрема Telegram, стають основним джерелом інформації для українців, навіть тих, хто перебуває за кордоном. Однак, разом з позитивними аспектами виникають загрози, такі як поширення дезінформації та маніпуляції громадською думкою. Це підкреслює важливість медіаграмотності та критичного мислення серед користувачів, які мають здатність аналізувати інформацію, щоб відокремлювати факти від фейків.

Список використаних джерел:

1. Макарова М. Соціальні мережі як провідні джерела інформації в умовах війни. *Вісник Книжкової палати*, 2023, №10 (327). С. 25–30.
2. Старков В. І. Особливості поширення інформації в часи повномасштабної війни. *International scientific conference. Wloclawek, Republic of Poland, September 6–7, 2023*. С. 36–39.
3. Яворська Т. М. Український медіапростір: зміни у звичках споживання новин українцями під час протистояння країни повномасштабній російській агресії. *ДонНУ імені Василя Стуса, м. Вінниця, II Міжнародна науково-практична конференція «Прикладні аспекти сучасних міждисциплінарних досліджень»*. С. 59–61.

*Шерстюк Віктор Вадимович,
студент I курсу, групи ЖР-23-1фмб-if,
спеціальності 061 «Журналістика»
Івано-Франківської філії Університету «Україна»*

*Науковий керівник:
Бондарчук А.О.,
викладачка циклової комісії журналістики
Івано-Франківської філії Університету «Україна»*

ЖУРНАЛІСТИКА В УМОВАХ ВІЙНИ

Під час війни журналістика стає професією небезпечною не лише для самого журналіста, котрий перебуває в епіцентрі подій. Журналістика стає потужною інформаційною зброєю для обидвох супротивників і несе загрозу тій чи іншій воюючій стороні. Часто відповідно непідготовлений журналіст несвідомо перетворюється в ефективне знаряддя ворога, стає джерелом розвідувальної інформації, котра оперативно потрапляє на “ту сторону”[1].

Журналістика здійснює зростаючий вплив на долю людства, і це наочно підтверджується в епоху формування глобального інформаційного простору.

Під час збройних конфліктів, чи то внутрішніх, чи то міжнародних, роль засобів масової інформації набуває особливого значення. Слід зауважити, що під час війни фактично відсутні організації громадянського суспільства, які могли б контролювати органи влади та збройні сили, а отже, журналісти стають головним (якщо не єдиним) джерелом неупередженої та об’єктивної інформації. Наслідком стало те, що сьогодні для багатьох представників масмедіа військова журналістика перетворилася на небезпечну професію, яка вимагає бути в центрі подій – поряд із насильством, смертями, – ризикуючи власним життям, адже в зоні збройного конфлікту здоров’я і життя журналіста може піддаватися великій небезпеці. З одного боку, журналісти можуть впливати на припинення війни, публікуючи факти гуманітарних катастроф та

насилля і привертаючи увагу міжнародної спільноти, з іншого – журналістів можуть також використовувати для подальшої ескалації конфлікту.

Широкомасштабна війна Росії проти України поставила перед медійною спільнотою багато нових викликів. Зокрема, це стосується і різних аспектів роботи журналістів в умовах воєнного стану. Нині у ЗМІ з'явилися рекомендації щодо інформації, яку не можна розголошувати в медіа під час воєнного стану та рекомендації для журналістів від Управління зв'язків з громадськістю ЗСУ [2].

Із початку російсько-української війни журналісти багатьох видань з усього світу працюють на лінії зіткнення. Ця робота пов'язана з ризиком для життя як захисників, так і журналістів. Неодноразово працівники медіа гинули на фронті та потрапляли під обстріли.

Репортажі з фронту — важлива робота на українське суспільство. Вони бодай частково передають атмосферу бою, надзусилля бійців і почуття, які переживають військові щоденно. У роботі іноземних журналістів велику роль відіграють українські фіксери. Вони допомагають колегам висвітлювати події в Україні, супроводжують їх.

На фронті важливо все: світлини, відео, статті, інтерв'ю, будь-які формати. Наприклад, фотограф може зняти військового таким чином, що в його очах відіб'ється все, що він пережив і переживає на війні. Із цією світлиною військовий увійде в історію, зображення може потрапити на фотовиставку десь за кордоном, а згодом його показуватимуть на уроках історії в українських школах.

Після завершення російсько-української війни будуть виходити фільми, документальні стрічки, статті, мемуари, художні книги тощо. Від роботи медіа значною мірою залежить, як сприйматимуть війну люди.

Тож робота журналіста на війні надзвичайно важлива. Медіа впливають на громадську думку, підтримують емоційний стан читачів, переконують у близькій Перемозі та у слабкості ворогів. Дуже важливо у 2024 році не дати суспільству занепасти духом, а навпаки, зарядити натхненням продовжувати боротьбу. Наявний інструментарій медіа спроможний це зробити [3].

Список використаних джерел:

1. Журналістика і війна. URL: <http://mediaunion.eu/ua/journalism-and-war/>
2. Чумак Т. М. Журналістика в умовах війни та глобальних викликів. Національний університет біоресурсів і природокористування України, м. Київ. 2023. С. 206-208.
3. Так пишеться історія. Чому робота журналістів у час війни надзвичайно важлива. URL: <https://osvita.nakypilo.ua/chomu-robota-zhurnalistiv-u-chas-viyny-vazhlyva/>

Гросевич Тарас Володимирович,
канд. філол. наук, доцент циклової комісії журналістики
Івано-Франківської філії Університету «Україна»,

ТИПИ ПЕРСОНАЖІВ ДЕТЕКТИВНОГО ЖАНРУ

Детектив (з англ. *detective* – «агент з розшуку», лат. *Detectio* - «розкриття») – жанр художньої літератури, основним організуючим центром якого є розкриття певної таємниці, пов'язаної зі злочином, убивством. Домінантами класичного детективу є загадкова подія або злочин, розслідування, яке ведуть головні герої, розгадка з поясненнями, а також підказки, які читач отримує від оповідача. У таких текстах «герой цілеспрямовано розкриває, тлумачачи як докази обставини і свідчення, певну таємницю, що зазвичай оформлюється у розслідування злочину, і ця розповідь втілюється в особливу структуру, що передбачає дві фабули (злочину і розслідування)...» [1, с. 26].

Детективний жанр довгий час залишався без серйозної літературно-критичної рецепції та належного наукового осмислення. Загальнодоступність і популярність творів цього типу викликала сумніви в їх художності [3, с. 84]. Втім, як слушно зауважує О. Кеба, «якісний детектив завжди закорінений на певній моделі буття, його філософію складає пафос пізнання, а основою сюжету є не просто виявлення злочинця, але пошук істини, що часто має всезагальне значення» [2, с. 4], а тому не корелює з поняттям масової літератури, «розважальним читивом» тощо. Зрештою, взірцевий детективний текст (написаний за всіма канонами жанру), на нашу думку, є одним із найінтелектуальніших змістоформ генерики, що теж обґрунтовує його актуальність для читача і дослідника.

Серед розгалуженої системи персонажів провідне місце у *detective story* належить особливому типу героя – детективу (нишпорці). Він безпосередньо займається розслідуванням і є центральною фігурою у творі. Роль детектива можуть виконувати представники різних груп людей: за віком, статтю, освітою, соціально-професійною належністю, особливістю характеру тощо. Окреслимо найпоширеніші його варіації.

Детектив-професіонал – працівник правоохоронних органів (слідства, карного розшуку, детективного бюро тощо); фахівець, який професійно *володіє* знаннями, *уміннями й навичками* розслідування та розкриття злочинів. Ним може бути як експерт спеціально створеного підрозділу (наприклад, ДБР чи НАБУ), так і звичайний слідчий або оперуповноважений поліції. Професійний нишпорка у складних ситуаціях може звертатися за порадою до консультанта.

Для приватного детектива розслідування злочинів теж є основним видом діяльності, але він не служить в органах правопорядку, хоч і може бути відставним правоохоронцем. Переважно має надзвичайно високу кваліфікацію, діяльний та енергійний, не залежний від вказівок керівництва, розслідування проводить самостійно. Для підкреслення якостей приватного детектива автор інколи вводить у текст як другорядних персонажів детективів-професіоналів, які припускаються помилок, піддаються на провокації злочинця, стають на хибний слід, підозрюють невинних. Такий прийом використовується з метою протиставити недостатньо ефективному офіційному слідству самотнього, але незалежного героя-інтелектуала.

Типологічно близьким до приватного є детектив-аматор – персонаж, для якого розслідування злочинів є не професією, а захопленням, до якого він звертається лише вряди-годи. Саме образ непрофесійного нишпорки, на нашу думку, максимально забезпечує читачеві «ефект співучасті», сприяє створенню враження присутності на місці злочину, коли читач, так би мовити, приміряє на себе маску слідчого. Проте такий типаж детектива (наприклад, міс Джейн Марпл із романів А. Крісті) видається дещо умовним і неправдоподібним, адже в реальній слідчій практиці випадки розслідування злочину особою (у випадку з міс Марпл – літньою жінкою, яка захоплюється квітами і садівництвом) без належної кваліфікації є малоімовірними.

Інший тип детектива – випадкова людина, яка ніколи не займалася подібною діяльністю, але змушена вести розслідування через гостру необхідність (здебільшого з особистих міркувань: наприклад, щоб врятувати несправедливо звинувачену близьку людину або відвести підозру від себе). Інколи випадковий детектив, як і приватний, кидає виклик офіційному слідству через неспроможність (чи небажання) останнього

розплутати справу, саме тому в такого нишпорки особливо загострене почуття справедливості.

Коли людину звинувачують несправедливо, роль детектива може виконувати адвокат. Головне його завдання – довести слідству невинуватість обвинуваченого. До того ж, ведучи власне розслідування, адвокат може вивести розшуківців на слід справжнього злочинця чи викрити його самостійно. Зазвичай адвокат працює одноосібно, рідше є інтегрованим у систему слідства як його учасник, представник.

Жанр детективу також репрезентує тип літературного героя, який меншою мірою, опосередковано або ж узагалі не бере участі в розслідуванні злочину. До цієї групи персонажів належать:

– партнер детектива – особа, яка постійно перебуває в контакті з детективом, бере участь і надає технічну чи іншу допомогу у розслідуванні, але не володіє здібностями і знаннями останнього. Введення у текст такого героя продиктоване, серед іншого, необхідністю ставити детективу запитання, вислуховувати його пояснення з метою надання можливості простежувати хід думок нишпорки, фокусуючи увагу читача на тих моментах, які для нього залишилися нез'ясованими. Тож головним завданням компаньйона є більш значуще показати видатні здібності детектива на тлі середньостатистичної людини. Класичними взірцями зазначеного типу літературного героя є лікар Джон Ватсон в А.К. Дойла та капітан Артур Гастінгс в Агати Крісті, від імені яких і ведеться оповідь;

– консультант – має виражені здібності до ведення розслідування, але в ньому участі не бере. В детективних текстах постать консультанта може бути як головною, так і епізодичною (наприклад, слідчий у відставці, до якого той звертається по допомогу);

– помічник – безпосередньо не проводить слідчо-розшукові дії, але надає детективу важливі відомості, які добуває самостійно. На відміну від консультанта, допомога помічника (експерта-криміналіста, судмедексперта, кіберпрацівника тощо) має важливіше практичне значення, оскільки забезпечує слідство новими доказовими фактами.

У творах детективного жанру водночас представлена категорія персонажів, яка перебуває у дещо протилежних суб'єктно-об'єктних відношеннях до розслідування. Якщо детектив у такій системі координат позиціонується суб'єктом слідства, то зазначені нижче модифікації персонажа набувають значною мірою об'єктних рис і в цьому аспекті є функціонально протилежними фігурами (хоч і не завжди антагоністами) у тексті. До них зараховують:

– свідок – особа, яка володіє будь-якими відомостями про предмет розслідування. Поширений сюжетний хід: постаючи на початку твору як свідок, цей персонаж зрештою виявляється злочинцем;

– потерпілий – той, проти кого спрямований злочин, або хто постраждав унаслідок загадкової події. Як і у випадку зі свідком, потерпілий теж може виявитися злочинцем, що є одним із стандартних варіантів розв'язки детективу;

– підозрюваний – особа, стосовно якої під час розслідування виникає припущення, що саме вона скоїла злочин. У зображенні цього героя автори дотримуються таких принципів: 1) підозрюваний виявляється злочинцем; 2) жоден із запідозрених не є злочинцем, тобто всі, хто потрапляє під підозру, виявляються невинними, а справжнім злочинцем виявляється той, кого ні в чому не підозрювали;

– злочинець – той, хто вчиняє злочин, замітає сліди, намагається протидіяти слідству, тобто головний антагоніст, лиходій твору. У класичному детективі постать злочинця розкривається лише наприкінці розслідування, а доти він може бути свідком, підозрюваним чи потерпілим. Дії зловмисника описуються і в ході основної дії, але лише такою мірою, щоб передчасно не розкрити його особистість та не порушити причинно-наслідкову логіку розслідування, згідно з якою автор поступово веде читача до дедуктивного умовиводу, що саме цей персонаж – злочинець.

Отже, детективний жанр репрезентує розгалужену систему літературних типів. Ця типізація ґрунтується на принципі дотичності героя до розслідування злочину, розгадки таємниці (інакше такий персонаж функціонально індіферентний), а саме: безпосередньо чи опосередковано бере участь у слідчих діях; не бере участі у слідстві; перебуває у протилежних до суб'єкта розслідування зв'язках і є тим, на кого

спрямовані дії детектива.

Список використаних джерел:

1. Жигун С. Український детектив 1920-1980-х років: історія і прагматика. Детективний жанр: художньо-естетичні трансформації в історико-літературному процесі: [монографія] / за ред. проф. О.В. Кеби. Кам'янець-Подільський : Видавець Ковальчук О.В., 2021. С. 26–42.

2. Кеба О. Теоретико-методологічні зауваги до вивчення детективу. Детективний жанр: художньо-естетичні трансформації в історико-літературному процесі: [монографія] / за ред. проф. О.В. Кеби. Кам'янець-Подільський : Видавець Ковальчук О.В., 2021. С. 4–8.

3. Харлан О.Д. Ретро-детектив у сучасній європейській літературі: модифікації жанру / О.Д. Харлан. Наукові праці [Чорноморського державного університету імені Петра Могили комплексу «Києво-Могилянська академія»]. Сер. : Філологія. Літературознавство. 2010. Т. 135. Вип. 122. С. 84–88.

Винницький Віктор Юрійович
*студент I курсу, групи ЖР-23-1фмб-if,
спеціальності 061 «Журналістика»
Івано-Франківської філії Університету «Україна»*

Наукова керівниця:
Дума М.В.,
*старша викладачка циклової комісії журналістики
Івано-Франківської філії Університету «Україна»*

ОСВІТА, ЩО СПРИЯЄ ІНКЛЮЗІЇ: ЗАСІБ ДО ДОСЯГНЕННЯ РІВНИХ МОЖЛИВОСТЕЙ

Інклюзія - це стратегія та процес, що мають на меті забезпечення участі всіх громадян у всіх програмах і процесах. Інклюзивна освіта - це процес зміцнення можливостей системи освіти для включення всіх громадян. Згідно з ЮНЕСКО, інклюзія розглядається як динамічний підхід, спрямований на позитивну реакцію на різноманітність студентського складу, розглядаючи індивідуальні відмінності як можливості для збагачення навчального процесу, а не як проблеми.

Інклюзивна освіта - це не лише набір програм або педагогічних методик, це ціла філософія, спрямована на забезпечення доступу до якісної освіти для всіх, незалежно від їхньої фізичної, психологічної чи соціальної ситуації. Вона передбачає створення умов, які б сприяли повному включенню учнів з різними особливостями в навчальний процес.

Інклюзивна освіта дозволяє кожному учневі відчути себе важливим членом навчального колективу, розвивати свої здібності та здобувати знання разом з іншими. Це створює сприятливі умови для формування толерантного ставлення до різниці, виховує взаємоповагу та розуміння.

Проте, для досягнення інклюзивної освіти потрібні не лише педагогічні знання, а й відкритість та готовність до змін у всіх сферах суспільства. Важливо пам'ятати, що

кожна людина має право на навчання та розвиток, і лише разом ми можемо зробити наше суспільство більш інклюзивним та справедливим для всіх його членів.

В основі інклюзивної освіти лежить право людини на освіту, визначене Загальною декларацією прав людини. Кожна держава зобов'язана забезпечити реалізацію цього права для всіх, незалежно від їхніх індивідуальних особливостей.

У 1970-ті роки в багатьох країнах світу відбулися значні зміни в ставленні до осіб з інвалідністю. Ідея інклюзії дала змогу особам з інвалідністю брати участь у різноманітних програмах та бути включеними у суспільне життя. Це означало фокусування на розвитку універсальних систем, які забезпечують освіту та особистий розвиток для всіх. Інклюзія базується на визнанні здібностей і потенціалу всіх громадян до розвитку, якщо суспільство здатне задовольнити їхні потреби.

Міжнародні документи, такі як Міжнародний рік інвалідів (1981 р.) і Десятиліття людей з інвалідністю (1982-1993 рр.), спрямовані на захист та пропаганду прав осіб з інвалідністю. Ці документи підкреслюють права дітей на освіту та розвиток і закликають до викорінення дискримінації.

Україна також приєдналася до цих ідей і стрімко розвиває інклюзивну освіту. Ідеї інклюзивного навчання отримують підтримку серед батьків, вчителів і населення загалом. Однак існують різні думки щодо того, де найкраще навчати дітей з інвалідністю, і це питання залишається предметом обговорення. Все ж, освіта є основою для виживання людства і розвитку нації, тому необхідно максимізувати її ефективність та використовувати ресурси оптимально.

В Україні ідеї інклюзивного навчання, попри всю дискусійність питань «за» чи «проти», досить швидко поширюються і знаходять підтримку серед батьків, вчителів, викладачів та інших верств населення. Зокрема, дедалі більше батьків бажають навчати своїх дітей з проблемами розвитку у найближчій до місця проживання навчальній установі, як це роблять всі інші. Зростає спротив батьків навчанню дітей у спеціальних навчальних закладах, особливо у школах – інтернатах. У суспільства все частіше лунають думки про те, що:

1) особи з інвалідністю повинні мати такі ж можливості в одержанні освіти, як інші;

2) особи з інвалідністю повинні навчатися в найближчих до місця проживання школи, коледжу, інституту, університету разом зі своїми ровесниками.

Водночас є багато батьків, які хочуть, щоб їхні діти навчалися у спеціальних навчальних закладах, вважають навчання там більш професійним і часто комфортним для їхніх дітей і вигідним для сім'ї. За законом вони мають на це право. Є випадки звернень батьків, щоб перевести дитину з інклюзивно - інтегрованих умов навчання у спеціальний навчальний заклад.

Отже, освіта є тією ж наріжною основою, від якої залежить виживання людства і розвиток нації, це важлива інвестиція, де компроміси неприпустимі. Відтак, потрібно вивчити шляхи мінімізації марного витрачання ресурсів і способи оптимального їх використання задля підвищення економічної ефективності освіти.

Список використаних джерел:

1. Адвокасі: практичний посібник. - К., 2019.
2. Аналіз державної політики в розбудові громадянського суспільства. Антонова О.В.//Д.:ДРІДУ УАДУ, 2020. - Вип. 1 (7), - С. 62-69.
3. Конвенція ООН про права інвалідів.
4. Основи соціальної роботи / К.: Києво-Могилянська Академія, 2018.

СЛОБОДЯН Олександр Олександрович

студент II курсу, групи ПЗ-22-1-if

спеціальності 081 «Право»

Івано-Франківської філії Університету «Україна»

Наукова керівниця:

СЛОБОДЯН І.Ю.,

старший викладач кафедри права,

Івано-Франківської філії Університету «Україна»

ПРАВОВИЙ СТАТУС БЛОГЕРІВ

Наразі правовий статус блогерів в Україні не має чіткого законодавчого визначення. Багато залежить від того, яку діяльність веде конкретний блогер. Основні аспекти, які варто враховувати:

1. Юридична форма діяльності. Якщо блогер веде свою діяльність як фізична особа, то його статус може бути різним порівняно з тим, якщо він є підприємцем чи юридичною особою.

2. Податкові обов'язки. Блогери, які отримують доходи від своєї діяльності, повинні сплачувати податки. Це може відрізнятись в залежності від форми оподаткування та статусу блогера як платника податків.

3. Авторські права. Блогери мають авторські права на свої матеріали, які вони публікують у мережі. Це означає, що інші особи не можуть без дозволу використовувати їх контент у комерційних цілях.

4. Відповідальність за контент. Блогери несуть відповідальність за контент, який вони публікують. Це стосується, зокрема, порушень авторських прав, дискримінації, розпалювання міжнаціональної ворожнечі тощо.

Порушення авторських прав блогера може мати різні форми і зазвичай включає в себе такі дії, як:

1. Копіювання контенту без дозволу. Це включає в себе копіювання текстів, фото, відео або інших матеріалів, які створив блогер, без отримання його згоди.

2. Використання контенту у комерційних цілях. Якщо хтось використовує контент блогера для отримання прибутку без відповідної угоди або дозволу, це може бути порушенням авторських прав.

3. Модифікація або переробка контенту без згоди. Якщо хтось модифікує або переробляє контент блогера (наприклад, редагує його відео або змінює текст), це також може бути порушенням авторських прав.

4. Розповсюдження контенту без вказання авторства. Якщо хтось публікує або розповсюджує контент блогера без зазначення авторства або посилання на оригінальний джерело, це також може бути вважати порушенням авторських прав. Якщо блогер виявляє, що його авторські права порушено, він може звернутися до правоохоронних органів або звернутися до юриста для захисту своїх прав і вжиття необхідних заходів.

Натомість у Європі термін “блогери” вже використовується в законодавчих напрацюваннях і не тільки він, використовується також ширше поняття “інші медіа актори” чи, залежно як перекладати, “інші медійні суб’єкти” [1]. Тобто західний підхід полягає не так у тому, щоб шукати межу між користувачем і блогером, а радше охоплювати їх у комплексі.

Загалом правові можливості блогера подібні до можливостей пересічного громадянина та юридичної особи [2]. Вони базуються на ст. 34 Конституції України, яка, зокрема, передбачає для кожного “право на свободу думки і слова, на вільне вираження своїх поглядів і переконань. Кожен має право вільно збирати, зберігати, використовувати і поширювати інформацію усно, письмово або в інший спосіб...” Право вільно збирати інформацію, зокрема, охоплює можливості проводити фото- чи відео знімання (з урахуванням визначених законами обмежень, наприклад ст. 307 Цивільного кодексу), і це стосується всіх суб’єктів права. Для журналістів можливість проводити знімання просто виокремлена в Законі “Про інформацію”, що не нівелює наявність такого самого права в інших суб’єктів.[2]

Проте блогер за новим уже чинним законодавством може добровільно зареєструватися як суб'єкт у сфері онлайн-медіа [3]. Чи отримує такий зареєстрований державою блогер статус журналіста? Це залежить від сфери правовідносин і від того, яке законодавче визначення до них застосовується. Наприклад, у Кримінальному кодексі [примітка](#) до ст. 345-1 визначає: “Під професійною діяльністю журналіста в цій статті... слід розуміти систематичну діяльність особи, пов'язану зі збиранням, одержанням, створенням, поширенням, зберіганням або іншим використанням інформації з метою її поширення на невизначене коло осіб через друковані засоби масової інформації, телерадіоорганізації, інформаційні агентства, мережу Інтернет”. Тобто гіпотетично блогер має вважатися журналістом за цим визначенням (як і його помічники, асистенти тощо, якщо такі є), хоча на практиці правоохоронцями визнаються за журналістів переважно ті, хто поширює інформацію через зареєстроване державою медіа. [4]

Натомість Закон України [“Про державну підтримку медіа, гарантії професійної діяльності та соціальний захист журналіста”](#), який містить найновіше визначення терміну “журналіст” (ст. 1 в ред. від 13.12.2022), формулює його так: “Журналіст – творчий працівник суб'єкта у сфері медіа, який збирає, одержує, створює, редагує, поширює і забезпечує підготовку інформації для медіа”. [5]

Звертаємо увагу на ознаку того, що це має бути працівник, тобто особа, що перебуває в трудових відносинах із суб'єктом у сфері медіа. І це також означає, що останній має бути окремим суб'єктом щодо журналіста, з чого вимальовується схема, коли блогер створює юридичну особу, яка реєструється як суб'єкт у сфері онлайн-медіа, й вона наймає вже його самого на роботу як фізичну особу. Різні підходи у визначеннях журналіста / журналістики ускладнюють ситуацію: для кримінально-правового захисту блогера мало б вистачати зазначеного в примітці до ст. 345-1 КК, але цілком можливі спекуляції на різних підходах у цих двох визначеннях, адже на відміну від КК підхід Закону “Про державну підтримку...” є явно вужчим.

У контексті притягнення блогера до відповідальності (наприклад, за дифамацію) він також порівнюється до пересічного громадянина, за винятком випадків реєстрації

його як суб'єкта у сфері онлайн-медіа, оскільки для медій та журналістів передбачено додаткові підстави для звільнення від відповідальності, зокрема ч. 4–6 ст. 17 Закону про державну підтримку медіа та соціальний захист журналіста, ст. 117 Закону “Про медіа”.

Проте щодо відповідальності на практиці є свої особливості, адже поширювача інформації, якщо це не зареєстроване медіа чи якась відома особа, далеко не завжди легко можна ідентифікувати. Частина блогерів не підписується своїм іменем або використовує псевдонім (це нікому не заборонено, хоча окреме таке право виписане лише для журналістів). Звісно, що важче ідентифікувати блогера, який пише тексти, ніж того, хто записує відео за власною участю чи розміщує в блозі фото зі своїм зображенням.

На завершення можна прогнозувати, що зі збільшенням впливу блог сфери її правове регулювання збільшуватиметься. Цілком ймовірно, що в законодавстві буде виокремлено певні категорії блогерів з більшим регулюванням, встановлено певні мінімальні пороги кількості глядачів / читачів / підписників, які спричинятимуть регулювання чи нагляд держави за роботою таких блогів.

Список використаних джерел:

1. [Рекомендації](#) КМ Ради Європи CM/Res (2016) “Про захист журналістики та безпеку журналістів та інших медійних суб'єктів”.
2. Цивільний кодекс України.
3. [ЗУ “Про медіа”](#)
4. Кримінальний кодекс України.
5. ЗУ «Про державну підтримку медіа, гарантії професійної діяльності та соціальний захист журналіста»

Ружанська Марія Володимирівна
студентка I курсу, групи ЖР-23-1 фмб-іф,
Івано-Франківської філії Університету «Україна»

Наукова керівниця:

Прокопів Л.М.

викладачка циклової комісії журналістики
Івано-Франківської філії Університету «Україна»

Сучасний стан і тенденції розвитку медіа сфери в Україні

В рамках існуючих підходів аналіз динаміки та тенденцій розвитку ЗМІ може здійснюватися в декількох напрямках, основним з яких є розуміння ЗМІ та комунікації як елемента громадянського суспільства, з одного боку, та інструменту зв'язків із громадськістю (поширення інформації, створення та підтримка символіки тощо), з іншого.

Друковані ЗМІ є традиційним та найстарішим елементом медіації взаємодії у політичній системі, тож почнемо з них. Внутрішня структура цього типу ЗМІ здебільшого вертикально інтегрована та централізована, що передбачає наявність редакційної політики та жорстких вимог до видань. Цільова аудиторія досить розосереджена, а більшість видань мають універсальний характер. Ці ЗМІ характеризуються доступністю більшості населення, але мають значні тимчасові обмеження через періодичність виходу [1, с. 66].

На початок розвитку української незалежності офіційно видавалося 1909 газет і 194 періодичні видання. У 2018 році загальна кількість видань досягла близько 4500 найменувань. Починаючи з 1991 року кількість друкованих видань має стійку тенденцію до зростання (Книжкова палата України [1, с11], Державний комітет телебачення та радіомовлення [1, с12], Українська асоціація видавців періодичного друку [7]), хоча рівень висвітлення в пресі залишається значно нижчим за середньоєвропейський.

За останні два роки у експертів виникли певні розбіжності у підрахунку друкованих ЗМІ. За даними Міністерства юстиції [5, с11], станом на 2018 рік в Україні було зареєстровано понад 30 тис. видань, включаючи перереєстрацію, хоча цей список залишається недоступним для громадськості.

Таким чином цифри за 2017–2018 роки є приблизними. Крім того, слід враховувати їхнє співвідношення в умовах кризи в Україні. Слід також зазначити, що загалом доступ до статистики друкованих ЗМІ досить обмежений через відсутність єдиних критеріїв та відкритого реєстру, а також різноманітні методики підрахунку [2, с. 55].

Те саме стосується й визначення популярності видань. Наприклад, державні органи, особливо на місцевому рівні, часто визначають популярність ЗМІ за підпискою, внаслідок чого в залежності від регіону деякі комунальні та державні ЗМІ можуть посідати перші місця у рейтингах. У той же час, за даними GfK, найбільш популярними місцями купівлі преси є спеціалізовані кіоски та газетні кіоски, а передплатником у кращому випадку є лише кожен десятий читач, тому цей критерій не може використовуватися для визначення популярності [6, с. 55].

Питання про реформування (роздержавлення) друкованих ЗМІ обговорюють давно, але законодавчої бази, яка б унеможливила зловживання, досі не створено, хоча нині офіційно обговорюють необхідні законопроекти, зокрема "Про реформування державних і комунальних друкованих ЗМІ". На жаль, у пропозиціях уряду зберігається тенденція надання певних переваг і пільг окремим категоріям друкованих ЗМІ навіть у процесі реформування.

Водночас є й позитивні моменти, які, наприклад, пропонують використовувати поняття «офіційні друковані видання», основною функцією яких оголошується лише публікація ухвалених органами влади нормативно-правових актів та інших рішень щодо їхньої діяльності, що передбачено законодавчими нормами щодо обов'язку опублікування такої інформації [4,с. 40].

За даними Державного комітету телебачення і радіомовлення України, у 2008 році в Україні діяло 1610 телерадіоорганізацій, зокрема: 15 загальнонаціональних телеканалів, 5 регіональних і 210 місцевих каналів; 730 багатоканальних мереж

кабельного телебачення; 82 організації супутникового мовлення, що розповсюджують 90 телевізійних і 11 радіопрограм [2, с 33].

Слід зазначити, що з початку 2018 року GfK перейшла на нову панель вимірювань – телеаудиторія вивчається по всій Україні в населених пунктах із населенням менше 50 тисяч осіб. Усього це 2,5 тис. домогосподарств або близько 3 тис. глядачів віком від 4 років і старше, які проживають у 35 млрд населених пунктів України [1,с 12].

Розглянемо також деякі тенденції розвитку Інтернету в Україні, який ми досить умовно зарахували до електронних ЗМІ. Головною характеристикою Інтернету є його швидкість, з якою не може конкурувати навіть інтерактивне телебачення. В Інтернеті немає часу новин – постійно з'являються нові інформаційні повідомлення та інтерпретації. Як і в телебаченні, Інтернет використовує візуальні та звукові методи репрезентації, але його відносно низька поширеність не дозволяє конкурувати з телебаченням.

У той же час специфіка поширення Інтернету, необхідність мінімальної інформаційно-комунікативної компетентності, середній вік користувачів Інтернету роблять його ефективним інструментом впливу на референтні групи (експертів, журналістів), які можуть транслювати ту інформацію, яку їм цікавлять. отримувати традиційними каналами [3].

Оцінки кількості українських користувачів Інтернету коливаються приблизно від 10 до більш ніж 10 мільйонів. За даними Державного комітету з питань телебачення та радіомовлення, загальна кількість активних користувачів Інтернету в Україні становить близько 10 мільйонів і продовжує зростати. Загальна кількість доменів у внутрішньому сегменті Інтернету перевищує 100 тисяч та продовжує зростати. За даними World Stat, Україна в даний час посідає 51 місце з 53, маючи найменшу кількість користувачів Інтернету в Європі - 1,7% від європейських користувачів [3].

Цікавими є інші результати цього дослідження GfK, а саме структура інтернет-аудиторії, в якій найбільшу частку становлять користувачі віком до 40 років. У віковій групі 14–19 років Інтернетом користуються 69% (1,28 млн) українців, у віковій групі 20–24 роки – 67% (1,37 млн), 25–29 – 56% (981 тис.), 30–39 – 49% (1,5 млн), а 40-49

років вікова група – 31% (1 мільйон).

Варто порівняти ці дані з чисельністю населення та кількістю виборців. Так, за даними Держкомстату, населення України у 2008 році становило 4,373 мільйона осіб. Найчисленнішою віковою групою є населення віком 25-44 років, що становить 1320 млрд. млрд. чоловік. Таким чином, найбільш активними користувачами є потенційні виборці, які вже мають достатній досвід критичного сприйняття інформації та використання її у своїй діяльності. Нагадаємо, загальна кількість виборців в Україні (визначена ЦВК напередодні парламентських виборів 2017 року) становила 37 185 882 особи [7].

Тобто понад 70% користувачів Інтернету мають право голосу, що використовується в сучасних Інтернет-кампаніях з таргетованого поширення інформації. Слід зазначити, що це 70% не сприймаються в інформаційних кампаніях як електорат; здебільшого такі кампанії спрямовані на доведення інформації до громадських та професійних активів (лідерів думок, референтних груп). Такий погляд на інтернет-аудиторію спонукав політичних стратегів використати технології соціальних мереж, які довели свою ефективність на нещодавніх президентських виборах у США [5].

Однією з найбільших переваг Інтернету, порівняно з традиційними засобами масової інформації, є його дешевизна. Ринок онлайн-реклами також постійно зростає, а конкуренція змушує великих гравців (провайдерів, хостингів, власників тощо) шукати нові способи оплати реклами та розробляти нові пропозиції для рекламодавців.

З початком кризи вважалося, що Інтернет може стати тим рекламним носієм, який буде затребуваний у період фінансової та економічної нестабільності. Однак до кінця 2018 року стався значний спад у сфері онлайн-реклами, що змусив багато інтернет-сервісів згорнути наявні та потужні програми, які тільки недавно набули широкого поширення в країні [9].

Сьогодні вкрай складно передбачити динаміку розвитку цього ринку, але, так чи інакше, Інтернет залишається найдешевшим рекламним майданчиком і має значні перспективи для опортуністичного використання під час майбутніх виборів. Ринок онлайн-реклами також, найімовірніше, стане більш концентрованим: на ньому

зможуть залишитися тільки ті проєкти, які не є основним джерелом доходу для їхніх власників. Але перспективи все одно залежатимуть від інших сфер економічного життя нашої країни [8, с. 99].

Підсумовуючи, слід зазначити, що з юридичного погляду питання регулювання відносин в Інтернеті залишається відкритим – від визначення меж суспільної моралі до введення окремих елементів цензури. Досвід показує, що традиційні методи регулювання в Інтернеті не працюють, оскільки навіть класичні демократичні процедури можуть бути перетворені на прояв тотального контролю. Нашій державі ще належить визначити свою концепцію розуміння і використання Інтернету, якої, на жаль, на даний момент не існує.

Список використаних джерел:

1. Нікитенко В. Ділові медіа в сучасному науковому дискурсі соціальних комунікацій: передумови виникнення та становлення. *European Political And Law Discourse*. 2020 Vol. 7. Issue 2. P. 275–279.
2. Олтаржевський Д. Корпоративні медіа: теорія і практика. К.: Центр вільної преси: Рябіна, 2012. 60 с.
3. Палійчук А. Особливості розвитку сучасної ділової преси України. *Наукові записки Інституту журналістики*. 2013. Т. 50. С. 33–35.
4. Петрова Н., Якубенко В. Медіа-право: для студентів факультетів/відділень журналістики. К.: ТОВ «Київська типографія», 2007. 280 с.
5. РБК-Україна. URL: <http://www.rbc.ua/ukr/about.shtml>. – Назва з екрана.
6. Регіональні ЗМІ в Україні: 2005–2008. URL: http://www.gfk.ua/etc/files/pdf/report_gfk_allcities_2008_UKR
7. Різун В. Теорія масової комунікації. К.: Видавничий центр «Просвіта», 2008.
8. Різун В., Скотникова Т. Методи наукових досліджень у журналістикознавстві. К.: ВПЦ «Київ. ун-т», 2005. 104 с.
9. Розвиток ринку телевізійної реклами в Україні та його державне регулювання. URL: <http://www.niss.gov.ua/Monitor/august08/08.htm>, вільний.

ЗМІСТ

СЕКЦІЯ:

ПРАВО В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Вітовська І. В.

Формування джерел міжнародного права навколишнього середовища 3

Гафткович Р. О. (наук. кер. Головков О.М.)

ІНФОРМАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ ЯК НЕВІД'ЄМНА СКЛАДОВА
НАУКОВОГО ПРОГРЕСУ 6

Дума Ю.З. (наук. кер. Дума З. Є.)

РЕФОРМА ЗЕМЕЛЬНИХ ВІДНОСИН В УКРАЇНІ: ЗАВДАННЯ ТА
ПОТЕНЦІЙНІ НЕБЕЗПЕКИ 10

Кирильчук А. Б. (наук. кер. Коломоєць О. Д.)

ВИКОРИСТАННЯ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ У НАУКОВІЙ ДІЯЛЬНОСТІ:
ВСІ «ЗА» ТА «ПРОТИ» 14

Колибаб'юк М. Р. (наук. кер. Колибаб'юк С.П.)

ПРАВОВИЙ СТАТУС ГРОМАДСЬКИХ ОРГАНІЗАЦІЙ УКРАЇНИ 18

Кім Т.Г.

СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РИНКУ НЕРУХОМОСТІ В УКРАЇНІ: ПРОБЛЕМИ ТА
ПЕРСПЕКТИВИ 22

Малишев В.Ю. (наук. кер. Николайчук Л. М.)

ЗДІЙСНЕННЯ ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УМОВАХ ВОЄННОГО
СТАНУ 27

Тимчишин П.А. (наук. кер. Тимчишин А.М.)

ПРАВОВІ ОСНОВИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ ПІД ЧАС
ВОЄННОГО СТАНУ 32

Федорів С.С. (наук. кер. Пилипів Р.М.)

УДОСКОНАЛЕННЯ АДМІНІСТРАТИВНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ЗА
БУЛІНГ 36

Федорович О.В.

КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВА ХАРАКТЕРИСТИКА НЕЗАКОННОГО
ВИКОРИСТАННЯ З МЕТОЮ ОТРИМАННЯ ПРИБУТКУ ГУМАНІТАРНОЇ
ДОПОМОГИ, БЛАГОДІЙНИХ ПОЖЕРТВ АБО БЕЗОПЛАТНОЇ ДОПОМОГИ 40

Хізанов О. (наук. кер. Тимчишин А.М.)

ЕКОНОМІЧНІ ЗЛОЧИНИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ: ПРАВОВІ
ВИКЛИКИ ТА СПОСОБИ БОРОТЬБИ 44

Ящур П. (наук. кер. Тимчишин А.М.)
ВПЛИВ ВОЄННОГО СТАНУ НА ЕКОНОМІЧНІ ПРАВА ГРОМАДЯН 47

**СЕКЦІЯ:
ВЕКТОР РОЗВИТКУ КОМП'ЮТЕРНОЇ ІНЖЕНЕРІЇ**

Андрухів А.Б. (наук.кер.Яциняк І.І.)
ІНФОРМАЦІЙНІ ПОТОКИ В ЦИФРОВУ ЕПОХУ: ЯК СОЦІАЛЬНІ МЕРЕЖІ
ЗМІНЮЮТЬ СПОЖИВАННЯ НОВИН ПІД ЧАС ВІЙНИ 50

Райєнд Р.І. (наук. кер. Іляш Ю.Ю.)
ІНТЕГРАЦІЯ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ В РІЗНІ ГАЛУЗІ ПРОМИСЛОВОСТІ:
МОЖЛИВОСТІ ТА ВИКЛИКИ 53

Олексин В.С. (наук. кер. Саган Н.З.)
РОЗВИТОК FİNTECH ГАЛУЗІ В УКРАЇНІ І СВІТІ. 56

Шевчук Н.Я. (наук. кер. Зошак Л.М.)
НОВІТНІ ТЕНДЕНЦІЇ ТА ТЕХНОЛОГІЇ В КОМП'ЮТЕРНІЙ ІНЖЕНЕРІЇ:
ПОГЛЯД У МАЙБУТНЄ 59

Дума А.Ю. (наук. кер. Жовнірчик Л.І.)
ВИКЛИКИ ТА ЗАГРОЗИ ЗАХИСТУ ПЕРСОНАЛЬНИХ ДАНИХ У РОБОТІ ЗІ
ШТУЧНИМ ІНТЕЛЕКТОМ 64

Лопушак С.С. (наук. кер. Кім Г.В.)
РОЛЬ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ В ІТ СЕКТОРІ 68

Кочубей О.М. (наук. кер. Зошак Л.М.)
ОСНОВНІ ГАЛУЗІ ВИКОРИСТАННЯ ІоТ. 71

Кочубей В.М.
ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ТЕХНОЛОГІЙ РОЗУМНОГО БУДИНКУ 75

Марковецький А.М. (наук. кер. Саган Н.З.)
АРХІТЕКТУРА ІНФОРМАЦІЙНИХ СИСТЕМ 77

Куриляк В.В. (наук. кер. Жовнірчик Л.І.)
КЛІЄНТ-СЕРВЕРНА АРХІТЕКТУРА 81

**СЕКЦІЯ:
СУЧАСНІ ТРЕНДИ ТА ВИКЛИКИ ЖУРНАЛІСТИКИ**

<i>Мемех О.С. (наук. кер. Головашкін О.В.)</i> ІНФОРМАЦІЙНІ ПОТОКИ В ЦИФРОВУ ЕПОХУ: ЯК СОЦІАЛЬНІ МЕРЕЖІ ЗМІНЮЮТЬ СПОЖИВАННЯ НОВИН ПІД ЧАС ВІЙНИ	85
<i>Шерстюк В. В. (наук. кер. Бондарчук А.О.)</i> ЖУРНАЛІСТИКА В УМОВАХ ВІЙНИ	88
<i>Гросевич Т.В.</i> ТИПИ ПЕРСОНАЖІВ ДЕТЕКТИВНОГО ЖАНРУ	91
<i>Винницький В.Ю. (наук. кер. Дума М.В.)</i> ОСВІТА, ЩО СПРИЯЄ ІНКЛЮЗІЇ: ЗАСІБ ДО ДОСЯГНЕННЯ РІВНИХ МОЖЛИВОСТЕЙ	96
<i>Слободян О.О. (наук. кер. Слободян І.Ю.)</i> ПРАВОВИЙ СТАТУС БЛОГЕРІВ	99
<i>Ружанська М.В. (наук. кер. Прокопів Л.М.)</i> СУЧАСНИЙ СТАН І ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ МЕДІА СФЕРИ В УКРАЇНІ	103

Наукове видання

**«СУЧАСНА НАУКА: СТАН, ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ
РОЗВИТКУ»**

ТЕЗИ ДОПОВІДЕЙ

МІЖВУЗІВСЬКОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

(м. Івано-Франківськ, 23 травня 2024 р.)